Lodzer Tageblat № 59

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאָדזשער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47.

דינסטאָג, פּ' ויקהל-פּקודי, כ"א אדר תרצ"א | 10 marca 1931 r. | 24-טער יאהרגאַנג

דער דעפיציט אין היי-יאהריגען מלוכה-בודזשעט

מרעפט אָן 300 מיליאָן און וועט פערקלענערט ווערען דורך אַ רעדוקציע פון די בעאַמטען-פּענסיעס. — פינאַנץ-מיניסטער זאָגט אָן נייע שטייערן

רעדע פון פינאַנץ-מיניסטער אויף דער נעכטיגער סענאַט-זיצונג

נעכטיגע זיצונג פון סענאַט

וואַרשאַ (טעל. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז אין סענאַט פאָרגעקומען די ווייטערע דעבאַטע איבער'ן בודזשעט.

דעם בודזשעט פון פינאַנץ-מיניסטעריום רעפערירט דעפּ. שאַרסקי (ב.ב.) נאָכדעם האָט געהאַלטען אַ גרעסערע רעדע דער פינאַנץ-מיניסטער מאַטו-שעווסקי. ער זאָגט צווישען אַנדערן: איך בין העכסט צופרידען, וואָס די דיסקוסיע איבער'ן בודזשעט הויבט זיך אָן אין דער ריכטיגער צייט, ביים סוף פון בודזשעט יאָהר. די לאַגע איז אַ שלעכטע. דער בודזשעט, וואָס איז בעשטימט געוואָרען אויף 2 מיליאַרד מיט 700 מיליאָן זל. וועט אין די הכנסות טאַקי אַזוי אויסמאַכען, אָבער אין די הוצאות וועט עס אויסמאַכען מיט 50 מיליאָן מעהר. דאָס איז אַ בפירישער דעפיציט. וואָס זאָל מען ווייטער טון? מען זאָגט, אַז איך בין אַ שלאַנג-עסער, אַז אַ ך קען לאַווירען, אָבער עס נישט פערהאַן מעהר וואָס צו רעדוצירען די הוצאות אויף די מלוכה-חובות און אויפ'ן מיליטער האָבען מיר שוין רעדוצירט. מיר קענען נאָך רעדוצירען די בעאַמטען-פּענסיעס און דאָס וועלען מיר אויך פּרוּ-בען. אַרום און אַרום איז פאָרגעזעהן אַ דעפיציט פון 800 מיליאָן זל. אין בודזשעט פון 1930-31. די רעדוקציע פון די בעאַמטען-פּענסיעס וועט איינבריינגען 200 מיליאָן זל. פון עמעריטור — 20 מיליאָן זל. אפשר וועט זיך איינגעבען נאָך איינ-צושפּאָרען 20 מיליאָן, בלייבט נאָך אַלץ אַ דעפיציט פון 60 מיליאָן. פונוואַנען זאָל מען זיי נעמען? פון שטייערן? אָבער די בעפעלקערונג איז שוין אויסגעמאַטערט פון שטייערן. צום סוף זאָגט אָבער דער מיניסטער, אַז ער וועט מוזען איינפיהרען אַ רייהע נייע זייטיגע שטייערן, ווי פון אויטאָמאָבילען א.א. און די רעגירונג וועט אויסאַרבייטען אַ ענטשפּרעכענדען געזעץ-פּראָיעקט צו רעאַליזירען דעם בודזשעט.

דער מיניסטער פערענדיגט זיין רעדע דערמיט, וואָס ערגער פונ'ם ווירטשאַפט-ליכען קריזיס איז דער קריזיס פון דער פסיכיק. מיר מוזען איהם בעקעמפען, ווייל דאָס שלעכטס וועט סוף כל סוף פערגעהן.

נעכטיגע סיים-זיצונג

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די היינטיגע זיצונג פון סיים האָט זיך אָנגעהויבען 10.15 פריה און האָט סך הכל געדויערט 3 פיר-טעל שעה צייט.

דעפּ. מאַטשולסקי (ב.ב.) האָט רעפערירט 26 געזעץ-פּראָיעקטען וועגען פערקויף אָדער אויסטויש פון מלוכה-פּלעצער אין וואַרשאַ אָדער אַנדערשוואו, פאַר וועלכע די רעגירונג וועט בעקומען 3 מיליאָן זל.

נאָך דער אָפּשטימונג ווערען איבערגעשיקט אין דער ערשטער לעזונג אין דער קאָמיסיע אַ רייהע געזעץ-פּראָיעקטען, צווישען אַנדערע וועגען עמעריטור פון בעאַמטע, דערמיט האָט זיך די זיצונג געענדיגט.

קומענדע זיצונג קומט פאָר מאָרגען 11 פריה. צווישען אַנדערע שטעהט אויפ'ן סדר היום אַ דרינגענדער פאָרשלאַג פון ב.ב. וועגען פערזיכערען אַרביי-טער אויף די עלטער.

פערקלענערונג פון בעאַמטען-פּענסיעס

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט צוגעשיקט אַ שריפטליכע פעראָרדנונג צו דער פּ.ק.אָ. דער „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָווע-גאָ" און דער אַגראַרא-באַנק, איינצופיהרען פון 1 מערץ אָן אַ רעדוקציע פון די בעאַמטען-פּענסיעס אויף 10 פּראָצענט.

די דאָזיגע פעראָרדנונג גאָט אַרויס-גערופען אַ גרויסע אויפרעגונג אין די באַמטען-קרייזען.

ווי מען שמועסט זאָל דאָס זיין דער ערשטער שריט פון דער רעגירונג אויפ'ן וועג פון דורכפיהרען אַ אַלגעמיינע פער-קלענערונג פון די בעאַמטען-פּענסיעס, וואָס זאָל בקרוב דורכגעפיהרט ווערען צוליב די שטאַרק פערקלענערטע שטייער הכנסות אין פעברואַר.

די רעדוקציע פון די פּענסיעס זאָל אויס-מאַכען פון 2 ביז 10 פּראָצ. אָפּהענגיג פון דער גרויס פון די פּענסיעס.

דר. חיים ווייצמאַן ווערט נישט קיין לאָרד

לאָנדאָן, (ספּ. פון אַ גוט אינפאָרמירטער קוועלע טיילט מען מיט, אַז די ידיעה, אַז דר. ווייצמאַן זאָל בעקומען דעם טיטול „לאָרד" שטימט נישט. דער אמת איז, אַז געוויסע פריינד פון ד"ר ווייצמאַן האָבען ערקלערט, אַז די רעגי-רונג וואָלט געדאַרפט געבען דר. ווייצמאַנ'ען דעם טיטול „לאָרד", אָבער אין די רעגירונגס-קרייזען האָט מען געענטפערט, אַז די גאַנצע מעשה איז אויסגעטראַכט.

אורטייל אין מאָסקווער מענשעוויקעס-פּראָצעס

מאָסקוואַ, דעם 9 מערץ (ט) דאָס העכסטע געריכט האָט היינט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל אין מענשעוויקעס-פּראָצעס. לויט וועל-כען די אָנגעקלאָגטע סוכאַנאָוו, גינזבורג, פּעטונין, יאַנאַטאַיעווסקי, יאַקובאָוויטש, שער און גראַמאַן זענען פער'משפּט געוואָרען צו צען יאָהר תפיסה יעדער.

די אָנגעקלאָגטע בערלאַצקי, טייטעלבוים, איטקאָוו, סאָקאָלאָווסקי און אַנ-דערע זענען פער'משפּט געוואָרען צו אַ טערמין פון 5 ביז 8 יאָהר תפיסה.

אין דער מאָטיווירונג פון אורטייל ווערט געזאָגט, אַז דאָס געריכט האָט אַרויסגעטראָגען אַזאַ מילדען אורטייל צוליב דעם, וואָס די אָנגעקלאָגטע האָבען זיך מודה געווען אין פערברעך און זיך ערקלערט פאַר גרייט צו שטעלען אין דינסט פון די סאָוויעטען.

צוליב דעם' וואָס די אינערליך-פּאָליטישע לאַגע פון די סאָוויעטען איז אַ פעסטע, האָט דאָס פּראָלעטאַרישע געריכט נישט געוואָלט אָנווענדען קיין טויט-שטראָף.

מאָסקוואַ, 9. מערץ (יטא) נאָך דער רעדע פון פּראָקוראָר אויפ'ן מענ-שעוויקס-פּראָצעס אין מאָסקוואַ האָט גערעדט דער פערטיידיגער אַדוו. לוריאַ. הגם ער איז נאָר געווען דער פערטרעטער פון 2 אָנגעקלאָגטע, האָט ער פער-טיידיגט אַלע אָנגעקלאָגט אינ'ם מענשעוויקס-פּראָצעס. דער פערטיידיגער האָט נישט פּאָלעמיזירט מיט'ן פּראָקוראָר, ער האָט נאָר געבעטען, אַז מ'זאָל אַרויס-טראָגען אַ מילדערן אורטייל, ווייל די בעשולדיגטע האָבען נישט געהאַנדעלט אין אייגענע נוצען, נאָר צוליב די אַלטע איבערגעבליבענע טראַדיציעס פון דער מענשעוויסטישער פּאַרטיי. די ערקלערונג פון די אָנגעקלאָגטע אויפ'ן פּראָצעס זענען געווען אַ טויט-קלאַפּ פאַר די מענשעוויקעס אין רוסלאַנד און אין אויסלאַנד.

פאַר די וואַהלען אין שפּאַניען

מאַדריד, 9 מערץ (ט) די רעגירונג האָט בעשטימט די שטאָט-ראַט וואַהלען אויפ'ן 12 אַפּריל. די פּאַרלאַמענט-וואַהלען זאָלען פאָרקומען ערשט מיטען יולי.

גרויסע וואַרשאַווער באַנק אָפּגע-שטעלט די צאָהלונגען

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָבען זיך אין וואַרשאַ פערשפּרייט קלאַנגען, אַז די וואַרשאַווער „באַנק פּשעמיסלאָווי" האָט אָפּגעשטעלט איהרע צאָהלונגען.

ווי עס האָט ערקלערט דער דירעקטאָר פון דאָזיגער באַנק נעמט זיך די סבה פון איהרע צאָהלונגס-שוועריגקייטען דערפון, וואָס ביז-איצט איז די דאָזיגע באַנק געווען פערבונדען מיט אַ פּראָווינציעלער באַנק. די לעצטע ווערט איצט רעאָרגאַניזירט און פעראייניגט מיט אַ צווייטער באַנק, ביז די רעאָרגאַניזאַציע וועט דורכגעפיהרט ווערען, וועט די באַנק פּשעמיסלאָווי זיך געפינען אין צאָה-לונגס-שוועריגקייטען. אין עטליכע וואָכען אַרום רעכענט ער וועט די באַנק זיך שטעלען אויף די פיס.

גאַנדי דראָהט מיט דימיסיע

לאָנדאָן, 9 מערץ (ט) אויב אַ עפּענט ליכער פערזאַמלונג האָט גאַנדי געדראָהט צו דעמיסיאָנירען אין פאַל ווען דער נאַ-ציאָנאַל-קאָנגרעס וועט זיך אַרויסזאָגען געגען אָפּמאַך און וועט איהם אויסדריי-קען אונצוטרוי.

5000 פּאָליטישע אַרעסטירטע בעפרייט פון אינדיען

לאָנדאָן, 9 מערץ (ט) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן געשלאָסענעם אָפּמאַך צווישען גאַנדי'ן און דעם וויצע-קעניג פון אינדיען, זענען ביז איצט בעפרייט געוואָרען פון תפיסה ביז 5000 פּאָליטישע פערברעכער.

ש. ניגער קומט קיין פּוילען

ניו-יאָרק, 9 מערץ (יטא) ש. ניגער פאָהרט אָפּ אויף אַ רייזע קיין איי-ראָפּאַ, ער וועט אויך בעזוכען פּוילען.

דער טרויעריגער סך-הכל פון דער ערד-ציטערניש אויפ'ן באַלקאַן

בעלגראַד, 9 מערץ (ט) מאָנטאָג מיטאָג האָט די צאָהל הרוגים פון דער ערד-ציטערניש דערגרייכט ביז 200, די צאָהל שווער-פערוואונדעטע — 600 און 1000 איינגעפאַלענע הייזער. דער מיניסטאָרען-ראַט האָט בעשלאָסען צו ענט-וויקלען אַ הילפס-אַקציע פאַר דער געטראָפענער בעפעלקערונג.

די פערוואונדעטע ליגען נאָך אין די גאַסען אויס מאַנגעל אין מעדיצינישע הילף.

בעלגראַד, 9 מערץ (ט) די היגע „פּראַוודאַ" מעלדעט, אַז די צאָהל קרבנות פון דער ערד-ציטערניש בעטרעפט 150 הרוגים און איבער 900 שווער-פער-וואונדעטע.

די צייטונג מעלדעט גלייכצייטיג פון דער ערד-ציטערניש איז צעשטערט גע-וואָרען די גרויסע באַהן-בריק אויפ'ן וועג וואָס פיהרט קיין סאַלאָניקי און צו-שטערט געוואָרען און קאָמוניקאַציע מיט גריכענלאַנד איז איבערגעריסען.

13 יודישע שילער אַרויסגעוואָרפען פון אַ פּוילישער גימנאַזיע ווייל זיי לערנען... יודישע געשיכטע

זלאָטשעוו, 9 מערץ (יטא) פון דער היגער פּוילישער גימנאַזיע זענען אויסגעשלאָסען געוואָרען 13 יודישע שילער. זייער חטא איז בעשטאַנען דערין, וואָס זיי האָבען געהערט צו אַ ציוניסטישען יוגענד-פעראיין, וואו זיי האָבען גע-לערנט העבּרעאיש און יודישע געשיכטע.

מיניסטער סנאָודען קראַנק

לאָנדאָן, ד. 9. מערץ (ט) דער געזונד-צושטאַנד פון פינאַנץ-מיניסטער סנאָודען, וואָס איז קראַנק זייט איניגע טעג אויף אַ גריפּע, האָט זיך פערערגערט.

Gabinet dentystyczny
E. FUCHS
Nawrot 4, tel. 123-71
czynny.

פּוילישע שפּראַך
ופרט קורסים גרינדליך דורך אַ קורצער צייט
הספּאַרדניא 29 ח.3

פּאָלקס-אוניווערזיטעט
ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע
היינט דינסטאָג, ד. 10 מערץ אין לאָקאַל פון דער ציוג. אָרגאַניזאַציע (צעגיעלניאַנאַ 4)
פאָרלעזונג
אויף ד. ט.:
„די געשיכטע פון ציוניזם" (IV)
רעפערענט: מ. גייזלער. אָנהויב 8.30 אָוועגד.
שבת, 14 מערץ, א. לובאשיצקי: „יוצרי התלמוד"

אַ פראַנט-צימער
(פאַר אַן אונפערהייראַטען)
פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען אין אַד-מיניסטראַציע פון „ל. ט." אונטער „פראַנט-צימער".

Dr. med. H. Karaś
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
זגיערזשער 16
נעהמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אָוונד

Dr. med. J. LUBICZ
Chirurg-Oretped
ספּעציאַליסט פון ביינער- און געלענקע-קראַנקהייטען פערקרימונגען פון פּלייצעס און גלידער, ווי אויך פון גלידער שווינדזוכט.
נאַראַנסקאַ 28, — טעל. 183-17
נעמט אָן פון 2 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

אונזער פריינד ח. טיבערג און פרוי
צו דער חתונה פון זייער ליבען זוהן
אברהם מיט פרל. זיוטאַ זילבערבערג
ווינשען מיר אַ הערצליכען „מזל-טוב"
יצחק אינספּעקטאָר
און לייב ערמאַן

לארושיו של חברנו הנכבד
יחיאל דוד בוצ'ן עם העלמה ליבה בלום
מאחלים אנו לו רב ברכות
דוב גוטהינר
שמעון קפלן
יצחק טאוב

אויערען, נאָז און האַלז-קראַנקהייטען
Dr. med. J. DYNIN
ספּעציאַליסט
נעמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג
6-go Sierpnia 30, telef. 153-85.

געפינען געוואָרען
אַ וועקסעל אויף 15 זל.
(פּאָפּצעהן)
אָפּצונעהמען געגען אַנאָנס-קאָסטען אין אַדמיני-סטראַציע פון „לאָדזשער טאָגעבלאַט"

בעקאַנטמאַכונג.
מיר טיילען מיט, אַז אַזוי ווי די לעצטע יאָהרען האָבען מיר געהאַט אַ פערבינדונג בוי"ש של פסח מיט דער פירמע
רייזמאַן עט קאַפּעלזאָן פון לובאַמל,
דיזעס יאָהר האָבען מיר מיט דער פירמע קיין שייכות נישט,
און דעריבער נעהמען מיר אָראָפּ די פעראַנטוואָרטליכקייט וועגען כשרות על חג הפסח.
יעקב מאיר בידערמאַן, מאיר אַלטער מגור.

Dr. med.
A. Szpryngier
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן אין לעטשניצע „צענטראַלנאַ" פּיעטריק. 62 פון 3—4 און אין דער היים קילינסקיעגאָ 30 פון 5—7 נאָכמ. טעל. 222.27.

די בעסטע און די ביליגסטע קוועלע פון
יודישע לאַנגע מלבושים
בעקומט מען נאָר ביי די בעוואוסטע און רעעלסטע פירמע
חיים מענדראָווסקי
לאָדז, אַנדראַוואַ 8 טעלעפאָן 202-28

Dr. med. M. Heller
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וועגעריש קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
נאַוראָט 2, טעל. 179-69
נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אָוונט
פאַר פרויען פון 4—5 נאָכמ.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פרייזען.

בעקאַנטמאַכונג.
מיר מאַכען בעקאַנט, דאָס מיר האָבען געעפענט אַ עלעקטריש און דאַמף שטרימפּף פאַרמירעריי ווי אויך קענען זיך מעלדען קוואַליפיצירטע פאָרמי-רערס, רעפּעזירקעס און פּאַקערינס, זילבערשטיין, לאָדז, קילינסקיעגאָ (ווידזעווסקי) 87.

ס'האָט זיך אָנגעהויבן די בודזשעט־דעבאַטע אין שטאָט־ראַט

דעקלאַראַציעס פון די יודישע פראַקציעס

מיט דער נעכטיגער זיצונג פון לאָדזשער שטאָט־ראַט האָט זיך אָנגעהויבן די גענעראַל־דעבאַטע איבער'ן שטאָטישן בודזשעט און זײַן צווייטער לעזונג, ווײַל דער הויפּט־רעפעראַט פון בודזשעט־ראָט פערגאַנגענעם דאָנערשטאָג ווערט בעטראַכט פאַר דער ערשטער לעזונג.

ווי דער שטייגער איז, זענען אַלע גרו־פּירונגען אַרויסגעטרעטן מיט זייערע דעקלאַראַציעס, און וועלכע ס'איז געקומען צום אויסדרוק זייער שטעלונג צו דער שטאָטישער בעל־הבית'ישקייט און צום בודזשעט.

דער ערשטער טרעט אַרויס ראַטמאַן וואָיעוואָדזקי (נ.פּ.ר.). ער מאַכט א תל פון גאַנצן בודזשעט, מאַכט צו אש און שטויב די גאַנצע שטאָטישע ווירטשאַפט, אָפּערירט מיט ציפערן, פירט אַדורך פערגלייכן און קומט צום אויספיר, אַז דער נאָרמאַלער בודזשעט פאַר 1931 וועט סוף־כל־סוף ברענגען צו א געוואַלדיגן דעפיציט און דער אויסערגעוועהנליכער בודזשעט (אויף אינוועסטיציעס) איז א פאַנטאַזיע.

פאַר דער בעקרעפטיגונג פון זיינע רייד ווענן דער שלעכטער ווירטשאַפט דערצעהלט ה' וואָיעוואָדזקי, אַז דער מאַגיסטראַט צאָהלט איצט פאַר 162 טעלעפאָנען, בעת אין 1927 (אין וואָיעוואָדזקי'ס צייטן) זענען געווען נאָר 60 טעלעפאָנען. דאָס זעלבע איז מיט דער צו גרויסער צאָהל בעאַמטע וכדומה. ביז־וואַלונקען איז אויך פאַראַן בעם פערמעגן סובסידיעס פאַר נישט־סאָציאַליסטישע אינסטיטוציעס. פערשטייט זיך, אַז פאַר אזא בודזשעט וועט נ.פּ.ר. נישט שטימען.

ראַטמ. ביאַלער (מזרחי) מאַכט אַנ'אָנהויב פון לייענען

די דעקלאַראַציעס פון די יודישע ריכטונגען

צוטרעטענדיג אַרומרעדן דעם עצם ענין, דעם בודזשעט, קריטיקירט ראַטמ. ביאַלער דעם אופן, ווי אַזוי דער לאָדזשער מאַגיסטראַט בויט זיינע בודזשעטן. צוערשט בעשטימט ער די מאַקסימאַלסטע איינקונפטען און לויט דעם שנייד ער צו דעם גאַנצן בודזשעט. ער מאַכט אַנ'אויספלוג איבער א גאַנצע רייהע פּאָזיציעס און דריקט אויס זיינע ספקות, צי אזא בודזשעט קאָן בעטראַכט ווערן פאַר רעאַל. די איינקונפט פון 8 מיליאָן זל. פון א צוגעזאָגטער רעגירונגס־הלוואה און 2 מיליאָן זל. פון פערלעגענע שטייערן, זענען נאָר פּראָבלעמאַטישע פּאָזיציעס, ווייל וואָס־וואָס, אויף דער איינמאָנונג פון פערלעגענע שטייערן דאַרף די שטאָט נאָך קיין קנאַפּ זיך רעכענען. די בעפעלקערונג איז צופיל פעראָרעמט און אויסגעזויגן, אז זי זאָל קענען צאָהלען אַזוי פיל שטייערן, ווי דער מאַגיסטראַט האָט אויסגערעכנט און פערגאַנגען יאָהר. ס'איז אַריינגעשטעלט געוואָרן א חשובע סומע פון שטייערן פון פּראָטעסטירטע וועקסלען. אויף דער דאָזיגער הויכער סומע דאַרף די שטאָט ווייניגער זיך שטיצען ווי פאַר־א־יאָהרן, ווייל ס'איז אַלעמען בעוואוסט, אז היינט מאַכט מען גאַנץ זעלטענע וועקסעל־פּראָטעסטן. ממילא קאָן מען נישט דערוואַרטן אזא מבול פּראָטעסטן, ווי פריהער. אויב דער מאַגיסטראַט וויל האָבן אזא הויכע הכנסה פון וועקסעל־פּראָטעסטן וועט ער אפשר מוזן לאָזן צום פּראָטעסט זיינע אייגענע וועקסלען און פון די פּראָטעסטן איינציהען שטייערן (געלעכטער און זאַל). דאָס, וואָס מ'האָט געדאַרפט מאַכן איינשפּאָרונגען האָט מען נישט געמאַכט. איך קאָנסטאַטיר די האָבן א. אַז. וו. איז פאַראַן א פּאָזיציע פון העכער 200.000 זל. און איצטיגען קריזיס איז דאָס א צו־פעטער ביסן פאַר דער שטאָט.

וואָס עס איז שייך די יודישע פּאָסטולאַטן — פירט אויס ראַטמ. ביאַלער — ווערען זיי שטענדיג אַרויסגעטראָגן דורך אונז אויפ'ן פאָרום פון שטאָט־ראַט אָבער קיינמאָל נישט בעפרידיגט. יודישע אַרבייטער און אָנגעשטעלטע אין די שטאָטישע אַמטן ווערען גאַנץ ווייניג צוגענומען. אויך די יודישע צעטוציען, וואָס ווערען געלייטעט דורכ'ן רוב פון דער לאָדזשער יודישער בעפעלקערונג ווערען שיקאַנירט דורכ'ן מאַגיסטראַט. אַנשטאָט ווערט זיי נישט געגעבן. נישט בעסער ווערען טראַקטירט מיט סובסידיעס די יודיש־סאָציאַלע אינסטיטוציעס.

די לאָדזשער ציוניסטן — ענדיגט ראַטמ. ביאַלער — וועלען שטימען פאַר'ן עס וועלען בערעכטיגט ווערען אונזערע עס וועלען בערלסטיגט ווערען אונזערע פאָרשלאָגן, וואָס מיר וועלען אַרייננטראָגן.

אויף דער טריבינע בעווייזט זיך ראַטמ. מינצבערג (אגודה), וועלכער זאָגט:

דער איצטיגער בודזשעט איז דעם לאָדזשער שטאָט־ראַט אָנגעוואָרפן, ווייל די מערהייט פון שטאָט־ראַט האָט שוין לאַנג געשטרעבט מען זאָל די זעלבסטפערוואַלטונג פונאַנדערלאָזן. ה' מינצבערג ווערט דערויף איבערגעריסן מיט א גאַנצע רייהע סאַרקאַסטישע צווישנרופן פון די יודישע און נישט־יודישע בענק. קומענדיג ווייטער צום וואָרט, וואַרפט פאַר דער רעדנער דעם סאָציאַליסטישן מאַגיסטראַט אַנטזעטיגקייט און בעזווילונקייט בנוגע די רעכטן פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכער עס ווערט אַלץ גענומען (אויב עס ווערט נאָר עפּעס געגעבן) ווי א נדבה. צוליב דער דאָזיגער בעציהונג קומט אונז אויס שטענדיג צו פּראָטעסטירן געגען דעם דאָזיגן אופן פון בעהאַנדלען די בעדערפענישן פון גרויסע שיכטן פון די לאָדזשער יודען. נאָך שאַרפער פאַלט אויס אונזער פּראָטעסט פאַר'ן שטיפמוטערלישן בעהאַנדלען די יודישע רעליגיעזע אינסטיטוציעס.

פון די סאָציאַליסטישע בענק הערען זיך דאַן אויסרופן: „און סיים אזא רעדע!

מינצבערג: איר זייט, און סיים; אָנשעם, יאַשטשוויק.

לשם אילוסטראַציע ברענגט ה' מינצבערג פאָלגענדע פאַקטן: פאַר רעליגיעזע יודישע שולן ווערט העלפטענס בעשטימט אין איצטיגן בודזשעט 1200 זל., בעטרעפט די קלענסטע סובסידיע פאַר א יודישע סאָציאַליסטישע שולן העכער 16.000 זל. דאָס, זאָגט דער רעדנער, איז נישט קיין געוועהנליכע פּייג פאַר אונזערלויגען, נאָר א מאָראַלישע פּייג.

און זיינע ווייטערדיגע אויספיהרען זאָגט ה' מינצבערג: פאַר „אוזראַוויסקאָ" וועלכע איז א מוסטער־אנשטאַלט און פּוילן, איז בעשטימט געוואָרן נאָר 1700 זל. און אוזראַוויסקאָ בעקומען הילף פיל רעקאָנוואַלעסצענטן, וועלכע דאַרפן אייגענטליך אויסגעהאַלטן ווערען דורכ'ן מאַגיסטראַט. דער חטא פון דער אנשטאַלט איז, וואָס זי ווערט געפירט דורכ'ן „בּורזשואַזן פראַקציע־מאַרקאַטס" (געלעכטער). דאָס זעלבע איז מיט „לינת הצדק", מיט יודישע יתומים הנוער, זקנים־הויז א. א. וואָס בעווייזט, דער פאַקט, אַז דער מאַגיסטראַט האָט א זוימלבידערקען יזר אָפּגעזאָגט צו געבן הילף.

„אגודה" וועט שטימען געגען בודזשעט.

דער ווייטערדיגער רעדנער איז ראַטמ. מאַן מילמאַן (בונד). ער פּאָלעמיזירט קודם־כל מיט ה' מינצבערג דערפאַר, וואָס ער האָט פון דער סיים־טריבונע געזוכט צו רעכטפערטיגן די רעגירונג, אַז יודען קענען צו דער רעגירונג גאָר נישט האָבן קיין טענות. דאָס געוועזט און נויטיג דער רעגירונג פאַר אויסלאַנד, און די מוסיף פירט אויס ה' מינצבערג.

מינצבערג רופט אויס: אַנ'אומפּערשעמטער ליגענט!

פּרעזידענט: איהר מעגט אַזוי זיך נישט אויסדריקן!

מינצבערג: ס'איז א ליגענט!

און זאַל איז

א טומעל

דער גלאָק קלינגט און ראַטמ. מילמאַן רעדט ווייטער: די שטאָט־פערוואַלטונג ווערט געהאַמעוועט פון איהרע אַרבייטן, מען מאַכט איהר שוועריגקייטן, אָבער די פערהעלטניסע בעדינגונגען און דער פּראָלימינירטער בודזשעט אַנטבעדונגט רעאַל. נישט רעאַל איז ער אפשר אין דער הינזיכט, וואָס די פּאָזיציע אויף סאָציאַלע הילף איז צו־קליין, בעת די נויט איז א גרויסע. וואָס שייך די יודישע בעדערפענישן קאָן מען נישט זאָגן, אַז מיר זענען שוין אינגאַנצן בעפרידיגט. די טרייסט איז, אַז ס'איז פאַראַן א שטרעבונג צוצולאָזן יודען אין שטאָטישע אינסטיטוציעס, צו שטאָטישע אַרבייטן. די שטרעבונג ווערט רעאַליזירט. ער פערענדיגט מיט א רייהע פאָרלאַגן ווענן יודישע ביבליאָטעקן א. א.

וויצע־פּרעזידענט מילט דערויף מיט דעם שטאָט־ראַט, אז ס'איז פּלוצלונג געשטאָרבן פוניאַ ה. אַרץ־שלאַג דער דירעקטאָר פון דער גאַזאָווניע יאַן קאַפּיכאַ. ער גיט א קורצע כאַראַקטעריסטיק פון פערשטאָרבענעם. דער שטאָט־ראַט דריקט אויס

מיטגעפיהל

דער אונבערעכנבאַרער פאַמיליע. די ערשטע וועט אויסגעהערט שטעהענדיג.

דערויף רעדט ראַטמ. שאַט, פאַרשטעהער פון הויז־בעזיצער. ער זאָגט, אז דער בודזשעט איז צו־הויך, בעאַמטען פענסיעס דאַרפן רעדוצירט ווערען. די שטייער־פּאָזיציעס זענען צו־הויך. דער מאַגיסטראַט וועט אונגליכן ענטוישט ווערען בעי אזא בודזשעט. ער וועט שטימען געגען בודזשעט.

ראַטמ. קילאַמאַוויטש (נ. ד.) אנערקענט, אז דעם מאַגיסטראַט ווערען געמאַכט שוועריגקייטן אין זיינע אַרבייטן, ווייזט אָן אויף חסרונות פון בודזשעט אין ערקלערט, אז צום בודזשעט בעציהט זיך זיין פראַקציע זאַכליך.

עס רעדט נאָך ראַטמ. פּאַטאָנסקי (פּפּ"ס), וועלכער פּאָלעמיזירט מיט ראַטמ. מינצבערג, וועלכן ער בעטראַכט אלס שליח פון „בעבע".

ראַטמ. לעאַ האַלענדערסקי זאָגט, אז אויך אַלע שטאָט־ראַטן ווערט איצט געמאַכט אַנ'אַטאַקע, פּונקט ווי דאָס איז געשעהן מיט די קראַנקן־קאַסעס. ער קריטיקירט די פּאָליטיק פון דער לאָדזשער זעלבסטפערוואַלטונג און ווייזט אָן, אַז אויף 2800 זענען פאַראַן בלויז 114 יודישע אַרבייטער בעי די עפענטליכע אַרבייטן. אויף 2601 בעאַמטע זענען פאַראַן 160 יודישע. אָפּיעקאַ ספּאָלעטשנאַ בעפרידיגט אויך צו ווענינג די יודישע אָרימקייט.

ראַטמ. האַלענדערסקי טראָגט אַריין צום סוף א רייהע פאָרשלאָגן ווענן שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע, ווענן דעם, אַז דער שטאָט־ראַט פּראָטעסטירט געגען פּראָיעקט צונעמען דורך די קראַנקן־קאַסעס בעצאָהלט פאַר די ווייזשען און רעצעפּטן. ער שלאָגט אויך פאָר, אַז דער מאַגיסטראַט זאָל רעאַליזירן דעם אַלטן בעשלוס וועגן צונעמען יודישע בעאַמטע און די שטאָטישע אינסטיטוציעס, וואו יודען זאָלן זיך קענען פערשטענדיגן. אוי פיגדיש אין אַז יודען זאָלן צוגענומען ווערען און דער שטאָטישער גאַזאָווניע, טראַמוואַיען אלס אָנגעשטעלטע.

צוליב שפּעטער שעה ווערט די גענעראַל־דעבאַטע איבערגעריסן. היינט אָוונט ווערט זי פאָרטגעזעצט.

ווער איז פעראַנטוואָרטליך פאַר דעם פאַל דרייפוס?

פּאַריז. (יטא) די צייטשריפטען „עוור" און „קאָמעדיא" פערעפענטליכן א בריף פון ד"ר ברונא וועלכער צום פראַנצויזישן בעאַרבייטער פון טעאַטער־שטיק „די דרייפוס־אַפערע" זשאַק רישפּען. אין זיין בריף פראָטעסטירט ד"ר ווייל געגען דער בעהויפּטונג פון דער טעאַטער־לייטונג אין דעם פּלאַקאַט, אַז „עס וואָלט קיינמאָל נישט געקומען צו דער דרייפוס־אַפערע, ווען דער מיליטער־אַטאַשע פּולק. שוואַרצקאָפּ, וואָלט דורך דעם קייזער בעפעלמעכטיגט געוואָרן צו געבן די נויטהעריגע ערות־ערקלערונגען". ד"ר ווייל ערקלערט, אז אין הסכם מיט דער בערוהמטער ענטשיידונג פון פראַנצויזישן קאַסאַציאָנס־ערוכט פאַלט די הויפּט־שולד פאַר דער דרייפוס־אַפערע אויף די פראַנצויזן. מען דאַרף אויך נעמען אין אכט די פערעקליכע ערקלערונגען, וואָס זענען צו יענער צייט פערעפענטליכט געוואָרן דורך בינאַוו, מינצער און אין דעם „ריכס־אַנצייגער".

דער העברעאישער לעהרער־פערבאַנד פאָדערט צו שאַפן די יודישע לאַנדווירטשאַפטליכע שול פון דער קאַדורי־שטיפטונג

ירושלים. (יטא) דער העברעאישער לעהרער־פערבאַנד אין ארץ־ישראל האָט איבערגעגעבן דעם יודיש־קאָמיסאַר א מעמאָראַנדום, אין וועלכן עס ווערט פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס עס ווערט אָפּגעשלעפּט די שאַפונג פון דער לאַנדווירטשאַפטליכער שול פאַר יודען פון דעם לעגאַט פון דרום־אפריקא־נישיודישן פילאַנטראָפּ קאַדורי. אין מעמאָראַנדום ווערט אונטערגעשטראָכן, דאָס בעת די לאַנדווירטשאַפטליכע שול פאַר די אַראַבער איז שוין פון די פאָנדן פון דער קאַדורי־שטיפטונג געשאַפן געוואָרן, וואַרטן נאָך די יודען אַלץ אויף דער אויספיהרונג פון לעצטן ווילן פון יודישן פילאַנטראָפּ.

דער אַנטייל פון הרב הכולל ד"ר הערץ אין דער „קאַמפּאַניע פאַר עפענטליכער מאָראַל" אין ענגלאַנד

לאָנדאָן. (יטא) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער „קאַמפּאַניע פאַר עפענטליכער מאָראַל", וואָס ווערט איצט דורכגע־פיהרט אין ענגלאַנד איז פּאָרגעקומען א גרויסע מאַסען־פערזאַמלונג, אויף וועלכער עס איז נעבען בישאָף פון לאָנדאָן און לאָרד דיקינסאָן אויך אַרויסגעטרעטן מיט ווער רב־הכולל ד"ר הערץ.

פרוי האַנו דראַהט 5 יאָהר תפיסה

פּאַריז, 9 מערץ (ט) אין פּראָצעס געגען פרוי האַנו, די געוועזענע בעזיצערין פון דער צייטונג „גאַזעטאַ די פראַנס" האָט דער פּראָקוראָר געפאָדערט פאַר דער אָנגעקלאָגטער 5 יאָהר תפיסה.

בריף־אויסטויש אין „דואר היום" וועגן א לעקטאָר פון העברעאישען אוניווערזיטעט, וואָס האָט זיך אָפּגעזאָגט צוצושטעלן כותל־מערבי־מאַטעריאַלן

ירושלים (יט"א) אין אַנ'אָפענעם בריף אין „דואר היום" דערצעהלט דער אַלטער ציוניסט פון תל־אביב ה' א. באָבקאָוו, אַז דער לעקטאָר פון העברעאישען אוניווערזיטעט ד"ר גרשון שלום, א בעקאַנטער קענער פון דער קבלה־ליטעראַטור, האָט זיך זיינער צייט געהאַט אָפּגעזאָגט צו דינען מיט ווירטשאַפטליכע מאַטעריאַלן וועגן דער כותל־מערבי־פראַגע דער יודישער פאַרשטעהערשאַפט פאַר דער אינטערנאַציאָנאַלער כותל־מערבי־קאָמיסיע.

אין א געשפּרעך מיט יט"א האָט דער בעקאַנטער ציוניסטישער אַרבייטער־טוער ה' בן־צבי בעשטעטיגט די ריכטיגקייט פון דעם פאָרוואורף. גלייכצייטיג האָט זיך ה' בן־צבי בעקלאָגט, אַז די אוניווערזיטעטס־ביבליאָטעק האָט פערזעהען דעם מוזולמענישען צד פאַר דער כותל־מערבי־קאָמיסיע מיט אַלע ביכער און דאָקומענטן, וועלכע די מוזולמענער האָבן געדאַרפט. איך זעה נישט איין, ערקלערט ה' בן־צבי, קיין טעות אין דעם, וואָס די ביבליאָטעק־פערוואַלטונג האָט געשטעלט איהרע ביכער־זאַמלונגען צו דער פערפיגונג פון מוזולמענישען צד, — א ביבליאָטעק האָט אַנדערש נישט געקאָנט האַנדלען. איך פערשטעה אָבער נישט, פאַרוואָס איז די זעלבע העפליכקייט נישט געווען אַרויסגעוויזן אויך לגבי דעם יודישן צד.

ענטפערענדיג אויף דעם בריף אין „דואר היום", שרייבט ד"ר גרשון שלום אין דערזעלבער צייטונג, אַז ער האָט זיך אָפּגעזאָגט צוצושטעלן קבלה־מאַטעריאַלן וועגן דער כותל־מערבי־פראַגע דערפאַר, ווייל ער האַלט, אַז דער גאַנצער כותל־מערבי־פּראָצעס פאַר א דריטען צד איז געווען אַנ'אומגליק פאַר יודען. עס איז געווען, שרייבט ד"ר שלום, זיין עלעמענטאַר־רעכט צו האַנדלען, ווי זיין געוויסען האָט איהם דיקטירט אין א האַנדלונג, וועלכע ער האָט בעטראַכט אַלס שעדליכע און דעסטרוקטיווע. לסוף שטעלט ד"ר שלום פעסט, אַז ד"ר דוד יעלין האָט זיך געהאַט אין דער פראַגע צו איהם געווענדעט נישט אַלס צו א לעקטאָר פון העברעאישען אוניווערזיטעט, נאָר צו איהם אַלס פּריוואַט־פּערזאָן.

קאָמוניסטישע לאָזונגען אין ארץ־ישראל

ירושלים (יט"א) די קאָמוניסטען פערשפּרייטען אין א"י אַנ'אויפרוף, וואָס פאָדערט אויף די בעפעלקערונג צו קעמפען פאַר א בעזייטיגונג פון דער איצטיגער אימפּעריאַליסטישער רעגירונג ווי פאַר דער הערשאַפט פון אַרבייטער און פעלאַכען אין לאַנד.

פרייטאָג – שבת דאַווענען
אין „פילהאַרמאָניע".
פרייטאָג, ד. 13. מערץ, כ"ד אדר 5.30 א זייגער אָוונט
שבת, ד. 14. מערץ, כ"ה פ' ויק"פ 9 א זייגער פריה
וועט דער בעוואוסטער און בעליבטער 7־יעהריגער חזנד'ל
נחומ'ל עפּשטיין
צוזאַמען מיט דעם שטראַסבורגער חזן, וועלכן דער עולם האָט בעוואונדערט אויף די פערגאַנגענע קאָנצערטען
י. מ. קראַטקע כאָר
מיט דעם אַנטייל פון א גרויס
דאַווענען
אין דער פילהאַרמאָניע
ביידע מאָל דאַווענען אויף איין בילעט. ביליגע פרייזען.
זונטאָג, דעם 15. מערץ 12 א זייגער בייטאָג
– – פאַר קינדער, – – – – – – – – – –
– – – – – – – – שול־יוגענד, – – – – – – – –
– – אוו דערוואַקסענע – – – – – – – – – –
פּאָפּולערער־קאָנצערט
– פון –
נחומ'ל עפּשטיין
פרייזען 75 גר., 1 זל., 1.50 און 2 זל.
בילעטען צום דאַווענען און צום קאָנצערט שוין צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

בלוטיגע קאָמוניסטישע דעמאָנסטראַציע אין פראַנקפורט

פראַנקפורט אם מיין (ט) בעת א קאָמוניסטישער דעמאָנסטראַציע איז געכאַפּט א פּאָליציי־אַגענט שווער פערוואונדעט געוואָרן מיט א מעסער־שטאָך אין האַלז. דער מעסער־שטעכער איז אַרעסטירט געוואָרן.

די קאַטוילישע פאַרטיי אין ליטע געגען דער אַנטיסעמיטישער אַגיטאַציע

קאָוונע (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט א קאָנפליקט, וואָס איז ענטשטאַנען צווישען דער קאַטוילישער קירכע און דער ליטווישער רעגירונג, האָבען אייניגע קאַטוילישע גייסטליכע לעצטענס געפיהרט א פערשאַרפטע אַנטיסעמיטישע אַגיטאַציע. דער פיהרער פון דער קאַטוילישער פאַרטיי אין ליטע, ד"ר ל. ביסטראַס, האָט אין א געשפּרעך מיט'ן יט"א־פאַרשטעהער ערקלערט, אַז די פיהרער פון דער קאַטוילישער בעוועגונג זענען אַבסאָלוט געגען אַנטיסעמיטישע טענדענצן. דער פאַל מיט די אַנטיסעמיטישע אַרויסרעטונגען פון אייניגע גייסטליכע איז נישט מצהר ווי א מיספערשטענדניש, די קאַטוילישע פאַרטיי טראָגט נישט קיין שום פערזענליכע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר זייער האַנדלונג.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבן אין עלטער פון 47 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער הייסגעליבטער פאָטער און שוויגער־פאָטער החסיד המצויין במעלות ובמדות נעלות.
ר' אברהם ב"ר יוסף הלוי ז"ל בערענשטיין נ"ע
(בעל בית־חומה און בעקאַנטער לאָדזער בירגער)
די לויה קומט פאָר היינט דינסטאָג כ"א אדר תרצ"א 1 מיטאָג פון טרויער־הויז ווסכאַדניא 34
די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47.

אומזאַץ-שטײַער טאָר נישט ווערען קיין קאָנפיסקאַציע פון פערמעגען

סוף חודש וועלען די שטײַער-אַמטען צונויפרעכנען אויסצומעסטן דעם אומזאַץ-שטײַער פאַר'ן ווירטשאַפטליכן קאַטאַסטראָפאַלן יאָהר 1930. לויט'ן געזעץ האָבן אַלע די, וואָס פיהרן נישט קיין האַנדעלס-ביכער, געמוזט בעצאָהלן שוין 4 זאַלומישקעס אויפ'ן סמך פון דעם אויסמאָס פאַר'ן יאָהר 1929. שוין מיט 3 זאַלומישקעס האָבן די סוחרים זיכער בעצאָהלט דעם אומזאַץ-שטײַער פאַר'ן פערגאַנגענעם יאָהר, ווײַל סײַ דאָס פאַלען פון די פרײַזען, סײַ די קלענערע הכנסות, ווי אויך דער מינימאַלער פּראָצענט-פערקעהר אין פערגאַנגענעם יאָהר, בעווײַזען בולט, אַז דער אומזאַץ איז קלענער מיט צוויי פינפטעל, ווי אין יאָהר 1929.

ווען מען בעטראַכט, אַז אין יאָהר 1930 האָט דער גאַנצער האַנדעל אין פּוילען געאַרבעט מיט אַ דאָפּעלטן היזק: ראשית מיט אַ סיסטעמאַטישער פּרײַזען-ירידה, והשנית דורך צאָהלען הויכע צינזען, כדי צו קאָנען אויסקויפן די וועקסלען, קאָן מען זאָגן, אַז קײנמאָל איז נאָך דער אומזאַץ-שטײַער נישט געווען אַזוי אומגערעכט, ווי הײַ-יאָהר.

די מעטראָפּאָלקער פון אומזאַץ-שטײַער האָבן דאָס בעגרינדעט אַלס אַ פּראָצענט-הכנסה, ווען מען האָט שוין בײַם אומזאַץ אַלײן אַ געוואַלדיגען היזק איז עס דאָך אַ ווירטשאַפטליך פערברעכן, ווען מען פערלאַנגט שטײַערן פון פערלוסטען. און דאָך קומען איצט די שטײַער-אַמטען און זאַמלען פאַרשיידענע מאַטעריאַלן, כדי אויסצומעסטן אַ שטײַער פון איבער דרײַהונדערט מיליאָן זל., וואָס שטעהט אין אַ געוואַלדיגער סתירה צו די טרויעריגע ערשײַנונגען פון לעבען. יעדעס יאָהר הויבט די אויסמעסטונג פון אומזאַץ-שטײַער אָן אַ געוואַלדיגען פּראָטעסט אין די רייען פון די סוחרים, ווײַל דער שטײַער איז זייער אָפט נישט מעהר אַ שטײַער פון הכנסה, נאָר אַ קאָנפיסקאַציע פון פערמעגען.

ווען דער סוחר איז אינגאַנצען צובראָכען און האָט אָנשטאָט פערמעגען נאָר חובות, קומט מען ווידער און מען פערלאַנגט אַ שטײַער, וואָס וועט נישט זײַן אַ שטײַער פון אומזאַץ, נאָר אַ שטײַער פון די חובות, וועלכע דער סוחר איז נישט פעהיג צו בעצאָהלען.

די סוחרים פערהאַלטען זיך הײַנט גאַנץ אַפּאַטיש צו די אַלע פאַרבערײַטונגען, וועלכע די שטײַער-אַמטען מאַכען, ווײַל זיי געפינען זיך שוין באַלד אין דער לאַגע, ווען מען לעבט אויס דעם, וואָס קומט אײַנקאַסירען חובות.

אַפּאַטיע און יאוש זענען די שעדליכסטע ערשײַנונגען אין לעבען. דער פיס-קאָלנים אין פּוילען פערשטעהט נישט, וואָס עס קומט פאַר אין לאַנד אין מיטנס, אַז דער שטײַער-מאַשין וועט ווײַטער קענען אַרבעטען און אַרײַנבעקומען דעם געלט וועלכען ער האָט זיך אויסגערעכנט אויף די גרויסע נומערן. ... אַז זיי זאָלען די שטײַער-מאַשין לאָזען ווײַטער אַרבעטען. זי, די מאַשין — האָט נישט קיין פּרעדיקאַטאָרען און אַרבעט אַזוי ווי אין די בעסטע ווירטשאַפטס-צײַטען. און ווען אין די נאָהענטסטע וואָכען וועלען די שטײַער-צאָהלער בעקומען די אויסמעסטונג, איז מעגליך, אַז די אַפּאַטיע וועט זיך פערוואַנדלען אין אַ געוואַלדיגער בהלה. און עס וועט קומען צו אַ מורא'דיגען געשרײ פון די אַרבעטסלאָזע סוחרים, פון וועלכע מען וועט פערלאַנגען שטײַערן דערפאַר, ווײַל זיי זענען געווען אַרבעטסלאָז.

מען איז מחויב געווען אין דער לעצטער צײַט, ווען די סוחרים האָבן זיך געבעטען און געוויינט, מען זאָל די שטײַער-שרויף נאָכלאָזען. אָבער יעדער עס פערשטעקט זיך די אויערן און וויל נישט הערען, דער וועט באַלד זיך איבערצײַגען, אַז זײַן פּאָליטיק וועט זיך גיך ווענדען געגען איהם אַלײן, ווײַל ער וועט נישט אײַנמאַנען די אַלע שטײַערן אַפילו, ווען ער זאָל נאָך מיליאָנען אויסגעבען אויף עקזעקוציעס.

די רעגירונג האָט נאָך די מעגליכקייט אין דער לעצטער מינוט צו ענדערען איהרע אינסטרוקציעס, כדי נישט צו פערשטאַרקען דעם יאוש אין לאַנד, וואָס אויב זי וועט דאָס נישט טון, זאָל זי זיך נישט וואונדערן ווען די פערצווייפעלטע לאַגע וועט אַרויסרופען ערשײַנונגען, וואָס וועלען זיכער קיינעם נישט בריינגען קיין נוצען.

דעפּ. פּ. ד"ר ראָטענשטרייך.

„בריסק וועלען מיר שטענדיג געדענקען און נישט מוחל זײַן".

ערקלערט הערמאַן ליבערמאַן אויף דער טרויער-אַקאַדעמיע לכבוד דעם פערשטאָרבענעם דיאַמאַנד

סאַנאַציע-אָרגאַן פון לאָדזשער אינדוסטריעלער געגען קאָנסטיטוציע-פּראָיעקט פון ב.ב.

דער אָרגאַן פון די לאָדזשער סאַנאַציאָנישע גרויס-אינדוסטריעלער „פּראַוודאַ" איז שטאַרק נישט צופרידן פון דעם קאָנסטיטוציע-פּראָיעקט, וואָס דער ב.ב.-קלוב האָט אַרײַנגעטראָגן אין סיים. אין לעצטן נומער פון דער „פּראַוודאַ" לייענען מיר די דאָזיגע ווערטער: „פון די רעדעס, וואָס די פאָרשטעהער פון ב.ב.-קלוב האָבן פאַרעפנטלעכט אין שייכות מיט דעם אַרײַנגעטראָגענעם פּראָיעקט, איז שווער צו דערגיין די סיבה, וואָס האָט באַוואויגן דעם רעגירונגס-קלוב צו עפענען אַ דעבאַטע איבער אַזאַ אַלטן קאָנסטיטוציע-פּראָיעקט. אין דער דעקלאַראַציע, וואָס דעפּ. יענדזשעיעוויטש האָט געלייענט אין נאָמען פון רעגירונגס-קלוב האָט ער ערקלערט אַז אין די גרויסע טעג פון די מײַ-געשעענישן איז אויף אײַביג געפאַלן די מערץ-קאָנסטיטוציע, וועלכע האָט נאָך פריהער בעוויזן צו דעמאָראַליזירן יעדן מלוכה-גאַנג. די דעקלאַראַציע האַלט אָבער נישט דעם קאָנסטיטוציע-פּראָיעקט פון ב.ב. פאַר אַ ווערק מיט כל המעלות, און עס ווערט דאָרט גאָר נישט באַהאַלטן, אַז פיל זאַכן וועלן דאַרפן געענדערט ווערן אין דעם דאָזיגן פּראָיעקט, און עס קאָן אפשר קומען דערצו, אַז מען זאָל אָנהייבן די אַרבעטן איבער דער קאָנסטיטוציע פון אַ גאַנץ אַנדערן עק. קודם כל וועט מען דאַרפן נעמען אין אַכט די פאָרשלאָגן אָדער די עווענטועלע דירעקטיוון פון'ם מאַרשאַל פּילסודסקי.

צו וואָס זשע האָט מען אָנגעהויבן אַן אַרבעט, וואָס קאָן אינגאַנצן גיין לאיבוד, ווען דער מאַרשאַל וועט צוריק קומען פון מאַדייראַ? עס איז דאָך נישטאָ קיין איין מענטש אין ב.ב., וואָס זאָל מיינען, אַז אין דער דאָזיגער פראַגע קאָן נאָך ווער אויסער דעם מאַרשאַל פּילסודסקי האָבן אַ וואָרט. אויב די קאָנסטיטוציע איז געפאַלן אין די מײַ-געשעענישן, איז זי דאָך געפאַלן פון דער האַנט פון מאַרשאַל פּילסודסקי, און דער ליבעראַלסטער און קלאַסישסטער פאַרלאַמענטאַריזם אַנערקענט דאָך דעם כלל, אַז דער, וואָס מאַכט חרוב, נעמט אויף זיך די פליכט צו בויען עפּעס נײַעס און קיין שום זאַך קאָן אים נישט בעפרייען פון דעם דאָזיגן חוב.

אין דער דעקלאַראַציע פון ב.ב. ווערט געזאָגט, אַז דער רעגירונגס-קלוב האָט בעשלאָסן אַרײַנצוטראָגן דעם דאָזיגן פּראָיעקט, ווײַל „דער פּראָיעקט וועט זיך לאָזן דעבאַטירן". מיט אַנדערע ווערטער: דער סיים האָט איצט אַ ביסעל פרײַע צײַט און דעריבער מעג ער זיך פאַרנעמען מיט איבונגען איבער דער קאָנסטיטוציע — אַזאַ בעשעפטיגונג איז זעהר נוצליך — הגם קיין גרויסע גליקן וועט מען דערפון נישט האָבן".

זונטאָג האָט פּ.פּ.ס. אײַנגעאָרדנט אַ טרויער-אַקאַדעמיע לכבוד איהר פאַרשטאָרבענעם פיהרער הערמאַן דיאַמאַנד. צווישן די רעדנער אויף דער אַקאַדעמיע איז אויך אַרויסגעטרעטן דער „בריסקער אַרעסטאַנט" הערמאַן ליבערמאַן. דאָס איז אַלזאָ די ערשטע עפנטלעכע רעדע פון ליבערמאַנ'ען זינט ער איז בעפרײַט געוואָרן פון בריסק. און עס איז דעריבער אינטערעסאַנט צו הערן, וואָס ער אַליין זאָגט וועגן דער מעשה בריסק. און דעריבער וועלן מיר אַרויסנעהמען איניגע אויסצוגן פון זײַן רעדע, וואָס איז געווען פאַרעפנטליכט אין „ראָבאָטניק", און וועלכע ער שטעלט זיך אָפּ אויף די איצטיגע פערהעלטענישן אין פוילן.

„ווען עס איז געקומען די מײַ-איבערקעהרעניש — זאָגט ליבערמאַן צווישן אַנדערען — איז אויף דיאַמאַנד'ן גיך אָנגעפאַלן אַ פחד. ער האָט געוואָרענט און ווען עס איז געקומען ברוס — איז ער שטאַרק ערשיטערט געוואָרען. ווען איך וואָלט אײַך געקאָנט איבערלייענען זײַן בריף — זאָגט ווײַטער הערמאַן ליבערמאַן — וואָס איך האָב דערהאַלטען פון דיאַמאַנד'ן, ווען איך בין אַרויס פון תּפיסה, וואָלט איהר זיך ערשט איבערצײַגט, וואָס פאַר אַ פלאַמיגע נשמה עס איז פון אונז אַוועקגעגאַנגען. לײַדער איז איצט נאָכנישט געקומען די צײַט צו קאָנען פאַרעפנטליכן דעם גאַנצן טעקסט פון'ם בריף. ב'וועל אײַך נאָר געבען אַ קלײנעם אויסצוג, וואָס כאַראַקטעריזירט דעם דאָזיגען מענש:

... איך האָב געשריבען בעת דער וואַהל-קאַמפּאַניע, אַז מיר זענען נישט קיין פאָלק פון אידיאָטען, אַז מען האָט דאָך פערוואַנדעלט די פּוילישע מאַסען אין מענשען אָהן אַ כאַראַקטער, מ'האָט פערדאָרבען די פאָלקס-מאַסען און מ'האָט אויך נידריגער געמאַכט דעם ניוואָ פון די, וואָס האָבען אין זיך געהאַט גענוג כוחות זיך אַקעגענצושטעלען".

און דיאַמאַנד — שליסט אויס ליבערמאַן — האָט נאָך עפּעס געזאָגט: בריסק וועלען מיר קײנמאָל נישט פערגעסען, קײנמאָל נישט מוחל זײַן.

בריסק איז נישט דער ענין פון בלויז עטליכע מענשען. דאָס איז דער ענין פון פּוילישען סאָציאַליזם. דאָרט האָט מען אַנידערגעוואָרפען דעם כבוד און די עהרע פון סאָציאַליזם, צוטרעטען די סאָציאַליסטישע פאָהן. און דעריבער מוזט איהר אײַך, יונגע, זיך אַ רוק טון, ווי די אָדלערס פון'ם פעלז, כדי צו טראָגן הויך די פאָהן, וואָרים איבער דער פאָהן פון יחידים פלאַטערט די פאָהן פון דער אידעע."

——:0:——

קאַפּיטאַן דרייפוס, קייזער ווילהעלם. פאַן בילאָוו און ד"ר הערצל

די סצענע אויפ'ן הויף פון דער קאַזאַרמע, וואו מען האָט דרייפוס'ן אַראָפּגעריסען די שליפּעס.

דער דרייפוס-פּראָצעס, וועלכער איז פּלוצלינג אַרויסגעצויגען געוואָרען פון אַרכיוו און ווידער געוואָרען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון דער גאַנצער וועלט, האָט אַרויסגערופען בײַ די שרײַפטשטעלער אין זשורנאַליסטען ...

ייִדען האָבען אויסגעבויט די שטאָט ווין?

בריף פון ווין צום „לאָדזשער טאָגעבלאַט" —:— פון מ. א. טענענבלאַט

דער קאַטוילישער פּאַטער מאַמאַ מאַס ... אין יאָהר 1756 ...

אַ פּראָצעס געגען מוהל אין מינסק

ר ג א. (יטא) פון מינסק מעלדעט מען, אַז דאָרט וועט אין קורצען פאַר-קומען אַ פּראָצעס געגען אַ מוהל און צוזאַמענהאַנג מיט'ן טויט אַ קינד נאָך דער ברית-מילה, וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען דורכ'ן בעקאַנטען מוהל און שוחט יונה ראַדונסקי.

פראַנצויזישער דאָקטאָר הײַלט קראַנקהייטען דורך קיצלען די נאָז

קופּאָן № 102
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאָזיגען קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג הײַנט דינסטאָג
פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג
פאַר דער בעקוועמליכקייט פון די פּראָווינצער לעזער.

לאָדז
10 מערץ 1931
זון אויפגאַנג 6.08
זון אונטערגאַנג 5.25

דינסטאָג,
כ"א
אדר תרצ"א
פ׳ ויקהל-פקודי

טאָג-כראָניק

פריי פון שולע

דאָס שול-קוראַטאָריום האָט פעראָרדענט אַלע שול-דירעקציעס, אַז דעם 19. מערץ, אינ׳ם נאָמענס-טאָג פון מאַרשאַל פּילסודסקי, זאָלען אין די שולען נישט פאָרקומען די לימודים.

אַ פלייסיגער אינקאַסענט

(§) אברהם הראָוויטש, זייענדיג אינקאַסענט ביי דער פירמע „זינגער" פון די נעה-מאַשינען, איז נכשל געוואָרען מיט 235 זל. נעכטען איז הראָוויטש דערפאַר פער׳משפט געוואָרען אויף 3 וואָכען אַרעסט.

פאַרשטעהער פון ווירטשאַפטל. אָרגאַניזאַציעס וועלן קענען בייוואוינען די שטייער-ליציטאַציעס

וויכטיגע פעראָרדנונג ווערט איצט איינגעפיהרט

(—) אויפ׳ן סמך פון א רעגירונגס-פעראָרדנונג איז דעם לאָדזער מאגיסטראט איבערגעגעבען געוואָרען די פליכט בייצוואוינען די ליציטאציעס, וואָס עס געהען אדורך די פינאנץ-אָרגאנען פאר מלוכה׳שע שטייערן. כדי צו געבען די מעגליכקייטען די בירגערליכע פאקטאָרען צו האָבען די קאָנטראָל איבער די ליציטאציעס, און עווענטועל אויך צו קענען נעמען אין שוץ דעם שטייער-צאָהלער, ווענמעס געגענשטאנדען עס ווערען ליציטירט.

אין שייכות דערמיט האָט דער לאָדזער מאגיסטראט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו דער האנדעלס-קאמער, צו דער האנדווערקער-קאמער און צו די הויז-בעזיצער-פעראיינען, צו דעלעגירען זייערע פאָרשטעהער, וואָס זאָלען בייוואוינען די ליציטאציעס פון בעוועגליכען פערמעגען, וואָס ווערט עפענטליך פערקויפט דורך די פינאנץ-אַמטען פאר שטייערן.

עס וואָלט באמת געווען געוואונשען, אז די לאָדזער בעפעלקערונג זאָל האָבען איהרע קאָנטראָלערען ביי די ליציטאַציעס, וואָס צופּוצעכען די פעראָרימטע איינוואוינער.

מ׳דארף נאָר זאָרגען אז די דעלעגירטע זאָלען זיין די פאסיגע פערזאָנען.

פּאַבּאָר פון 1910

ס׳איז מאי און אָנהויב יוני וועט קומען יאָהר פאָרקומען אין לאָדז דער פּאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1910.

פּסח-שטיצע פאַר פלויש-וועבער

דער פלויש-וועבער-פעראיין רעגיסטרירט זיינע מיטגלידער אויף פּסח-שטיצע פון דער קהלה יעדען טאָג פון 11 ביז 3 נאָכמיטאָג אויף מאַניסטראַצקא 29 ביי גינטער. מ׳קאָן זיך רעגיסטרירען ביז פרייטאָג.

אַ יאָהר נאָכ׳ן וועקסעל-פּראָטעסט פערלירט די זשירא די גילטיגקייט

אורטייל פון שטאָטישען געריכט

(§) דאָס שטאָט-געריכט האָט נעכטען ארויסגעטראָגען אַן׳אורטייל, וואָס האָט א פרינציפּיעלע בעדייטונג.

די פירמע ראָזענקראַנץ איז ארויסגעטרעטען געגען א געוויסען פוקס. דער לעצטער האָט זיך פערענטפערט, אז צוליב דעם, וואָס ער פיגורירט אויפ׳ן וועקסעל נאָר אַלס זשיראַנט און ס׳זענען שוין אַוועק העכער 6 חדשים נאָכ׳ן פּראָטעסט פערלירט זיין זשיראָ די גילטיגקייט.

דער בעפולמעכטיגטער פון דער פירמע ראָזענקראַנץ האָט ערקלערט, אז לויט׳ן וועקסעל-געזעץ ווערט די זשיראָ-אונטערשריפט פערעלטערט נאָך 1 יאָהר פון פּראָטעסט. איבריגענס האָט ה׳ פוקס געהאַט אַ טעות, אויב ער האָט געמיינט, אז אַ 6-חדשים׳דיגע פערעלטערונג פון דער זשיראָ בעציהט זיך אויך צום לעצטען בעזיצער פון וועקסעל.

דאָס שטאָט-געריכט האָט גע׳פסקנט, אז דער זשיראַנט מוז בעצאָהלען די פולע וועקסעל-סומע.

פּראָטעסט-מיטינג געגען פּראָיעקטירטע רעפאָרמען אין קראַנקען-קאַסע

(§) די מעג וועט אין לאָדז פאָרקומען א מאַסען-פערזאַמלונג פון טעקסטיל-ארבייטער. דער ציל פון דער פערזאַמלונג וועט זיין צו פּראָטעסטירען געגען רעגירונגס-פּראָיעקט איינצופיהרען אין דער קראַנקען-קאַסע אַן׳אָפּצאָהל פאר ווייזיטען און, אז די רעצעפּטען זאָלען די פערזיכערטע אליין קויפען. ס׳וועט אויסגעארבייט ווערען א מעמאָריאַל צום ארבייטס-מיניסטעריום.

פון לאָדזער האַנדעלס-געריכט

—:0:—

סקאַנדאַל אַן׳אויפּזיכט-נאַדזאָר

(§) די פירמע „יורשים פון פערדינאַנד קעניג" האָט נעכטען אָפּגעגעבען אַ פּעטיציע וועגען א „נאַדזאָר". די אונטערנעמונג עקזיסטירט זינט 1875. נאָך דער׳ן קריג האָט זי געהאַט א פאַבּריק, אַ צוגעלייגט, אַן אָפּטאָל-שפּינערייע, פאַרבערייע און אַפּרעטור. צוליב די באַנקראָטען פון א ריזע אָפּנעמער האָט די פירמע לעצטענס היזק געהאַט 350,000 זל. לויט׳ן בילאַנס מערקט אָן די איבערגעוויכט פון די אַקטיוען איבער די פאַסיוען 1 מיליאָן 78,226 זל. די אַלגעמיינע בילאַנס-סומע שלוסט זיך מיט 2 מיליאָן 849,845 זל.

דער סאַנאַציע-פּלאַן בעשטעהט אין רעאַליזירען דעם סחורה-לאַגער און איינמאָהנען די חובות.

• • •

אין פּעטרויקאָווער ד. י. איז געשטעלט געוואָרען אונטער אַן׳אויפּזיכט-נאַדזאָר דער מאַנופאַקטור-סוחר יוסף סקאָפּשטאָל (פּאָלודניאָווע 18). אזוי ווי ס. האָט צופרידענגעשטעלט אַלע קרעדיטאָרען האָט דאָס געריכט נעכטען אַנולירט דעם אויפּזיכט.

• • •

דער בעזיצער פון אַפּטייק-סקלאַד אויף צוגעל גאַס 23, אַלעקסאַנדער לאַנדוי איז אין מאי 1930 ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט. אין יוני האָט ל. בעקומען א גלייך-שטין, וועלכער איז פּראָטאָקאָלירט געוואָרען איינציגע מאָל.

אויף א קרעדיטאָרען-פערזאַמלונג איז געשלאָסען געוואָרען א רעגולאַציע-אָפּמאַך, לויט וועלכען לאַנדוי רעגולירט אויף 10 פּראָצענט. דער קרעדיטאָר „אַדאַם וואָיטשעכאָווסקי" האָט אָפּגעגעבען א שריפטליכע אָפּאָזיציע געגען דער רעגולאַציע, ווייל דער אויפּזאַץ לאָשלש פעררעט די אינטערעסען פון א ביזנוטוגען באַנקראָט. צוליב דעם האָט דאָס געריכט דעם רעגולאַציע-אָפּמאַך נישט בעשטעטיגט און לאַנדוי׳ס ענין איבערגעוויזען דער פּראָקוראַטור.

צו דעם האָזגען אורטייל האָט דאָס געריכט איינגעלעגט זיינע בעמערקונג, אז דער אָפּמאַך האָט געראָ׳פ בעשטעטיגט ווערען, ווייל פאר דער רעגולאַציע האָט זיך ארויסגעזאָגט די נעניגענדע צאָהל קרעדיטאָרען און לאַנדוי האָט אָפּגעשטעלט די צאָהלונגען צוליב סיבות, וואָס זענען פון איהם אָפּהענגיג.

ה׳ לאַנדוי האָט געגען דער דעציזיע אַפּעלירט צום וואַרשאַווער אַפּעלאַציע-געריכט. אָבער דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט דעם לאָדזער אורטייל בעשטעטיגט.

פאַר צוויי מיליאָן זל. סחורה געקויפט ביי שייבלער׳ן

§ די בעוואוסטע אינדוסטריע- און האַנדעלס-פירמע אין לאָדז, א. י. גראָסלייט האָט איינגעקויפט ביי דער פירמע „שייבלער און גראָהמאַן" 60.000 שטיק ווייסע סחורה פאר 2 מיליאָן זל.

• • •

נעכטען זענען געקומען קיין לאָדז פיל סוחרים פון דער פּראָווינץ און זיי האָבען ד׳ געמאַכט גרעסערע איינקויפען פון זומער-סחורות. דערונטער זעהר פיל בוימוואָל-אויסארבייטונגען און קונסט זייד-שטאָפען. אַלע טראַנזאַקציעס ווערען געשלאָסען כמעט אויסשליסליך פאר מזומן און געגען קורץ-טערמיניגע וועקסלען.

א סטרוזש — א ראַטמאַן

(ב) דער געוועזענער סענאַטאָר דאַניעלעוויטש איז בעשטימט געוואָרען אַלס פערוואַלטער פון די שטאַטלישע הייזער אויף „פּאָלעשיע", צוליב דעם האָט ער געלעגט דעם מאַנדאַט אַלס ראַטמאַן.

אויף זיין אָרט געהט אריין אין שטאָט-ראַט פון דער פ.פ.ס.ישער ליסטע אַלעקסאַנדער בושעזשינסקי, אַ סטרוזש.

גרויסע וואוין-קאָלאָניע טרעט מען צו צובויען

דער פערזיכערונגס-אַמט פאר גייסטיגע ארבייטער טרעט צו אין אַפּריל צו בויען אין לאָדז, אויפ׳ן פּאַביאַניצער שאָסע, א בלאָק וואוינהייזער. [illegible] טונג וועט דאָרט געבויט ווערען וואַסער-לייטונג צו פערזאָרגען די גאַנצע קאָלאָניע מיט וואַסער.

אַ פעלאַנגען

די פּאַרגען פון א ניט בערעכענטער אקציע

ס׳איז א גרויס וואונדער, אז דער האַנדעלס-מיניסטער האָט זיך נישט פרייער פערשטענדיגט מיט די אינדוסטריעלער מכח דער אקציע צו רעדוצירען די פּרייזען פון די אינדוסטריע-אויסארבייטונגען. נאָר ער האָט ארויסגעגעבען אַן׳אַפּעל צו דער בעפעלקערונג, זי זאָל זיך פאַרלייגען צוריקהאַלטען פון קויפען סחורות, ווייל בקרוב דאַרף אַלין בילגער ווערען. גאָר טבעליך האָט דאָס געהאַט די געהעריגע ווירקונג: די בעפעלקערונג האָלט זיך מאַקע צוריק און קויפט ווייניג.

דער ווינטער-סעזאָן איז, ווי בעקאַנט, מיאוס דורכגעפאַלען. איצט האָלטען מיר ביים זומער-סעזאָן. און מ׳קאָן זיך שוין פערשלעלען ס׳ערע פּנים דער סעזאָן וועט האָבען נאָך דעם מיניסטער׳ס ווענדונג. די קאָנסעקווענצען פון אַזאַ האַנדלונג האָט זיך דער ה׳ מיניסטער זיכער נישט פאָרגעשטעלט — טויזענטער ארבייטער זענען א דאַנק דער אקציע געבליבען אָהן ארבייט און אַ סך סוחרים זענען צו גרונד געגאַנגען...

מיר מיינען, אז דעם ערשטען בייספּיל צו רעדוצירען די פּרייזען האָט געדאַרפט געבען נישט קיין אַנדערער, ווי דער ה׳ מיניסטער אַליין. קודם כל האָט ער געדאַרפט רעדוצירען די שטייערן, די פּרייזען פון קויהלען, עלעקטריע, בילגער מאַכען די צינזען פון געלד א.א.וו. דאַן ערשט וואָלט מען געקאָנט פערלאַנגען פון די אינדוסטריעלער א פּרייזען-רעדוצירונג. זיי וואָלטען עס אַפשר אַליין געמאַכט אָהן ווערכער ס׳איז ווענדונג צו זיי.

דערווייל זעהען מיר, אז די רעגירונג קלערט גאָרנישט וועגען רעדוצירען די פּרייזען פון איהרע ארטיקלען. פערקעהרט, אויף איינציגע ארטיקלען ווערען די פּרייזען נאָך געהעכערט.

זעלבסטפערשטענדליך, אז ביי אזא סיסטעם איז וועגען בילגער-מאַכען די אינדוסטריע-אויסארבייטונגען נישטאָ וואָס צו רעדען, אפילו ביים בעסטען ווילען.

יוסף זשורקאָווסקי

טעאַטער און קונסט

היינט ערשטער אויפטריט פון ווינער באַלעט

היינט קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" דער ערשטער אויפטריט פון וועלט-בערימטען באַרענווזער-באַלעט פון ווינער. די טענצערינס וועלען היינט אויספיהרען: העלדען-טעניץ, שפּרונג-טאַנץ, ווינער וואַלץ, נאַציאָנאַלע טעניץ און קלאַסישע און מאָדערנע טעניץ.

פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציון. אָרגאַניזאַציע

היינט דינסטאָג האַלב 9 אָוו. קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגיעלניאַנאַ 4) א פאָרלעזונג איבער דער געשיכטע פון ציוניזם רעפערירען וועט ה׳ מ. גייזלער.

יודיש פאָלקס-טעאַטער — זגערזשער 17, טעלעפאָן 193-03
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן
מיט אנטייל פון דער ניי-אָנגאַזשירטער סובּרעטין רעגינאַ בוימאַן, בעוואוסטער אַרטיסט מ. דראַנאָוו, בעקאַנטער אַרטיסט ה. באַלבירסקי און י. טופּמאַן.
היינט, דינסטאַג, 9 אָוונד לטובת די סעקציע קעלבער-ארבייטער ביים פליישער-ארבייטער-פעראיין די בעליבטע פּיעסע
„די גאַסען-קינדער"
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ. צום שלוס אַ ק אַ נ צ ע ר ט-אָפּטיילונג אויסגעפירט דורכ׳ן אַרטיסט ה. באַלבירסקי אין קופּלעטען און פאָלקס-לידער
מאָרגען, מיטוואָך, 9 אָוונד אויפ׳ן פערלאַנג פון פּובּליקום צום לעצטען מאָל פאָלקס-פּרייזען פון 60 גר. ביז 150
„אויפ׳ן וועג קיין בוענאָס איירעס"
אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.
ס׳נעמט אַנטייל פרויען: בעזמאַן, בוימאַן, פאָדערמאַן, טופּמאַן, ראָזענצווייג. מענער: באַלבירסקי, גוטמאַן, גאָלדבערג, דראַנאָוו, טופּמאַן, נייהויז, פּאָלאַנסקי, פּאָסטעל. טעכנישער לייטער: ק. גוטמאַן, סופלער: וו. נייהויז, אַדמיניסטראַטאָר: נ. גאָלדשטיין.
דער זאַל איז געהייצט. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פאָלקס-טעאַטער.
אַנאָנס: קירצליך יוויכטיג נייעס! אין פאָרבערייטונג: אַ האַרץ פון אַ קינד

די איבערלעבענישען פון אַ לאָדזער דעטעקטיוו

געשריבען ספּעציעל פאַר׳ן „לאָדזער טאָגעבלאַט" פון בערנאַרד הילער

געשיכטע נומער 5

דאָס געהיימניש פון אויטאָ 19113

(3-טע פאָרטזעצונג)

— א קלייניגקייט, הער געשעפטס-פיהרער, — האָט דער דינער געענטפערט. לאָרא לאָראנו, וואָס האָט ביי אונז געזאָלט טאַנצען דאָס לעצטע מאָל און האָט געוואָלט אָפּפאָהרען קיין אויסלאַנד, איז פּלוצלונג געוואָרען אָהנבאַוואוסט.

דער געשעפטס-פיהרער האָט א [illegible] געטאָן דעם שטוהל.

— לאָראַנו? ווי אַזוי איז עס געשעהן?

דער דינער האָט א [illegible] געטאָן.

— איך מיין, אז די טענצערין האָט [illegible].

— זי האָט מיר וועגען דעם געזאָגט, ווייל מיר קענען זיך פון אַן׳אַנדער לאָקאַל, וואו איך בין פריהער געווען אַנגעשטעלט. זי איז זעהר א צופלאָזיגע און אפילו פאר אונז רעדט זי זיך אַמאָל אַראָפּ פון האַרצען.

— איהר זאָגט זיכער, אז לאָרא וויל פערשווינדען.

— יאָ, הער געשעפטס-פיהרער, זי וויל פערשווינדען נאָך היינטיגע נאַכט. מיט וועמען קען איך אייך נישט זאָגען.

זי איז היינט געווען אומגעוועהנליך אומרוהיג און צעשטערט. זי האָט א סך געטאַנצט און אליין, אָהן בעגלייטונג און שפּעטער אריין אין דרעסען זאַל, פון וועלכען די פענסטער געהען ארויס אויפ׳ן הויף.

איך האָב זי צופעליג בעמערקט און איך האָב געהערט, ווי זי האָט פּלוצלונג א [illegible] געטאָן.

דער געשעפטס-פיהרער האָט מיט גרויס אינטערעס אויסגעהערט דעם בעדינער׳ס ווערטער.

— וואו געפינט זיך יעצט די טענצערין? — האָט ער געפרעגט.

דער בעדינער האָט געענטפערט:

— זי איז שנעל געקומען צו זיך און האָט דערנאָך און געוואָלט פערלאָזען אונזער לאָקאַל.

— האָט זי דערביי עפּעס אייך געזאָגט?

— ניין, — האָט דער דינער געענטפערט, — זי האָט אויסגעזעהן צו זיין שטאַרק פערזאָרגט און איז געווען זעהר בלייך.

דער געשעפטס-פיהרער האָט א שטילער געקוקט אויף זיין זייגער. עס איז געווען צוועלף.

— ווי לאַנג איז, ווי לאָרא האָט פערלאָזט דעם זאַל? — האָט ער נאָך געפרעגט.

— קוים מיט פינפצעהן מינוט צוריק, — איז געווען דער ענטפער.

דער געשעפטס-פיהרער האָט נישט געהאַט קיין חשק בעקאַנט צו מאַכען דעם בערינגער מיט דעם שרעקליכען געשעהעניש.

ער האָט א שאָקעל געטאָן מיט׳ן קאָפּ און איז שטיל אַוועקגעגאַנגען.

— ער זעהט אויס, ווי ער וואָלט איבערגעלעבט עפּעס שרעקליכעס. פאַר וואָס לייגט ער אַזאַ ווערט דערויף, וואָס די טענצערין איז פּלוצלונג נישט-גוט געוואָרען? זי איז דאָך באַלד געקומען צו זיך! — האָט דער בערינגער זיך געטראַכט מיט פערוואונדערונג.

קאַפּיטעל 2.
די טענצערין.

פון א זייטיגער טיר פון טאַנץ-לאָקאַל איז שנעל ארויסגעלאָפען א יונגע דאַמע, האַלטענדיג אין בייד הענט אַן עלעגאַנטען מאַנטעל.

דאָס איז געווען נישט קיין אַנדערע, ווי די טענצערין לאָרא לאָראנו.

זי האָט זיך אָפּגעשטעלט א ווייל און געשעפּט אָטעם.

איהרע גרויסע, טונקעלע אויגען האָבען געפלאַקערט ווי אין פיבער.

זי האָט מיט דער האַנד א גלעט געטאָן זיך איבער׳ן שטערן, ווי זי וואָלט אַזוי-נאָך געוואָלט אָפּווישען פון זיך א שרעקליך בילד, וואָס איז געשטאַנען פאר איהרע אויגען.

דערנאָך האָט זי דערהערט הינטער זיך א גערויש, ווי עס וואָלט זיך איהר געדאַכט, אז עמיצער געהט איהר נאָך, און זי האָט נאָך שנעלער גענומען געהן און איז אריין אין א טונקעלע, אָפּגעלעגענער גאַס, וואָס איז אונטער אַזוינער צוועלף ביינאַכט, געווען ווי אויסגעשטאָרבען.

ביים טאָג זענען געשטאַנען עטליכע טאַקסאָבוסען, וואָס האָבען געוואַרט אויף געסט.

איינע פון זיי איז געווען מאָדנע דאָס, וואָס די טענצערין איז נישט געפאָהרען אויף אַן׳אויטאָ אַהיים, אויב זי איז באַקמויש אַוועק אַהיים.

אַלע איהרע בעוועגונגען האָבען געוויזען, אַז זי איז געווען בעהערשט פון עפּעס א שרעק און זי האָט פערלוירען דאָס גלייכגעוויכט.

דער קליינער הוט איז געלעגען עטוואָס קרום אויף איהרע בלאָנדע האָהר אין איהרע שוואַרצע [illegible] בעצירט מיט זילבער, האָבען זיך געוואַקלט אויף איהר [illegible], אויף וועלכען זי איז איצט געגאַנגען.

זי האָט איינגעוויקעלט די קאַלטע נאַכט-לופט און געצוטערט.

איהר פּנים איז געווען טויט-בלייך.

זי האָט געוואָלט אַהיים, אָבער אין איהר געוואַלדיגען שרעק האָט זי נישט געוואוסט, וואָס זי טוט.

פּלוצלונג זענען איהר אויף אויסגעוואַקסען אַלע זאַכען, וואָס האָבען זיך אָפּגעשפּילט אין די לעצטע טעג און אין דעם היינטיגען נאָכמיטאָג.

צווישען עלף און צוועלף ביינאַכט האָט זי זיך געזאָלט טרעפען מיט איהר נייעם פריינד אין דעם לאָקאַל. א ניי לעבען האָט איהר געוואַרט. א ניי לעבען האָט זי א ליכטיגער שטערן אויפגעשיינט פאַר איהר, א געוויסע אָרום מיט׳ן געלט.

א צייכען פון גליק האָט געשמייכעלט צו איהר.

זי האָט געדאַרפט נישט מעהר אין די פערשוועלונגס-לאָקאַלען זיך וואַרפען פון איין אָרט אין צווייטען, צו זיין א בעצאָהלטע טענצערין, וואָס האָט די רייכע לעבעיונגען צו ווילען.

לאָרא לאָראנו, עדער ווי זי האָט אין דער ווירקליכקייט געהייסען, אַדאַ ניימאַן, האָט זיך גערופען, אַז ענדליך וועט זי קענען זאָגען „אדיע" איהר אַלט, פער׳מיאוסט לעבען, ווייל איהר נייער פריינד האָט איהר צוגעזאָגט צו בעזאָרגען זי מיט אַלץ, וואָס איהר האַרץ וועט נאָר פערלאַנגען.

אַז ער איז געווען זעהר רייך — דאָס האָט זי געוואוסט.

דעם היינטיגען אָוונד האָט זי שוין געזאָלט צום לעצטען מאָל טאַנצען.

צוועלף אזייגער ביינאַכט האָט זיך אויסגעלאָזט איהר אַנגאַזשמענט אין קוועל. האָט זי נישט געקענט צוריקהאַלטען, אָפּצוזאָגען זיך פון איהר קאַריערע אַלס טענצערין און א נאַכט-לאָקאַל.

זי האָט זיך אָפּגערעדט מיט איהר נייעם פריינד צו טרעפען זיך אין דעם לאָקאַל „ליבער" און דערנאָך זאָלען זיי אַוועקפאָהרען אין דער וועלט.

איהר רייזע-קופער האָט איהר ווירטין שפּעטער געקענט נאָכשיקען.

צווישען עלף און צוועלף האָט געזאָלט קומען דער מענש, אַ־גם וועלכען לאָרא לאָראנו׳ס פלענער האָבען זיך געקלאַמערט.

אָבער דער פריינד האָט געלאָזט וואַרטען אויף זיך.

א בעאונרוהיגטע איז זי אַרומגעגאַנגען אין הויזען זאַל פון נאַכט-לאָקאַל, איז צוגעקומען צום פענסטער אין שעקענדיג אַבּיסעל לופט האָט זי אַראָפּ געקוקט אין דעם האַלב-פינסטערען הויף.

און האָט פּלוצלונג א ציטער געטאָן.

וואָס קומט אונטען פאָר?

דאָס בילד, וואָס האָט זיך ענטפּלעקט פאַר איהרע ברייט-געעפענטע אויגען, איז גאָרנישט עהנליך געווען צו דעם לעבעדיגען און פריילוכען נאַכט-לאָקאַל מענשען האָבען זיך אין דער טונקעלקייט געדרעהט אַהין און אַהער.

א שוואַרצער אויטאָ איז געקומען צו פאָהרען און איז געבליבען שטעהן אויפ׳ן הויף.

אָ, דעם דאָזיגען אויטאָ האָט זי גוט געקענט!

עס איז געווען דער טויטען-וואָגען פון פּראָזעקטאָריום.

צוויי מענשען האָבען ארויסגענומען עפּעס א געשטאַלט פון א מאַן פון אַ־אויטאָ און איהם אַהינגעפיהרט אין אויטאָ פון פּראָזעקטאָריום.

אין דעם דאָזיגען אומגליק איז א שטראַהל פון ליכט פון א האַנד-לעמפּעל געפאַלען אויף דעם פּנים פון דעם מאַן, וואָס מ׳האָט אַרייננעלעגט אין אויטאָ.

דאָ האָט די טענצערין זיך א כאַפּ געטאָן פאַר׳ן האַלז מיט בײדע הענד, האָט גענעבען א קורצען געשריי, וואָס דערשטיקט געוואָרען אין דעם טומל פון דער טאַנץ-מוזיק און איז פּלוצלונג געפאַלען אין אָהנמאַכט.

זי האָט לויט דעם פּנים דערקענט איהר פריינד, וועלכען זי האָט אַזוי הייס געוואַרט.

אָנגעפּוהלט מיט שרעק און ווייטאָג איז ! דערנאָך, ווען זי איז געקומען צו זיך, שנעל אַנטלאָפען פון לאָקאַל.

זי האָט זיך נאָך אַלין נישט געקענט בערעכענען.

אפשר איז עס בלויז געווען א ווילדער חלום, אָדער א שרעקליכע האַלוצינאַציע דאָס, וואָס זי האָט געזעהן.

דער ווינד האָט געבלאָזען און געריסען דעם הוט, וואָס האָט זיך קוים געהאַלטען אויף איהר קאָפּ.

לאָרא לאָראנו האָט נישט געדענקט ווי דאָס איהם צו פערבעסערן.

זי האָט זיך אָנגעלעהנט לעבען א האַלטער וואָגען. אין האָט געצויגען מיט׳ן גאַנצען קערפּער.

(דאָס ווייטערע קומט)

ראדיא פראגראם

דינסטאג 10 מערץ

לאדז (233,8) 11.58 שעה-צייכען 12,05 גראמאפאן מוזיק 1,15 פארלעזונג פון טעגליכען פראגראם ווי אויך קינא און טעאטער רעפערטואר 2.35 פליהרגע 3.50 פארטראג פון לעמבערג 4,15 גראמאפאן מוזיק פון ווארשא, 5.15 פארטראג פון קראקא 6,45 פארשידענעס, 7.10 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס קאמער און פארלעזונג פון פראגראם אויפ'ן נעכסטען טאג

7.35 ראדיא פרעסע זשורנאל פון ווארשא 7.50 טר. פון גרויסען טעאטער אין ווארשא לודאמיר דזשיצ׳קיס אפערע „קאסטנבאווא" נאך דער אפערע „פ. א. ט." מעטעאראלאגישער, פאליציי, און ספארט קאמוניקאטען, ווי אויך טאנץ מוזיק פון ווארשא.

מיטוואך 11 מערץ

לאדז (233,8) 11,58 שעה-צייכען 12.05 גראמאפאן פליטען 1.15 פארלעזונג פון טעגליכען פראגראם ווי אויך קינא און טעאטער רעפערטואר 3 50 "ראדיא כראניק„ פון ד"ר מאריאן סטעמפאווסק (טר. פון ווארשא) 4.15 פראגראם פאר קינדער 4.45 גראמאפאן מוזיק פון ווארשא 5.15 פארטראג פון קאטאוויץ 5.45 קאנצערט פון רוסישער מוזיק אויסגעפיהרט פון פוילישען ראדיא ארקעסטער אונטער לייטונג פון יוזעף אזשימסקי (טר. פון ווארשא) 6,45 פערשידענעס 7.10 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס קאמער און פארלעזונג פון פראגראם אויפ'ן נעכסטען טאג 7.20 פארטראג ארגאניזירט דורכ'ן לאדזער קאמיטעט צו קעמפען נעגען ראק קראנקהייט „וואס דארף יעדער מעניש וויסען וועגען ראק" פון ד"ר בארטשינסקי 7,35 גראמאפאן מוזיק 7,40 ראדיא פרעסע זשורנאל פון ווארשא — 8 איבערזיכט פון די נייסטע ביכער (טר. פון ווארשא) 8.15 שמועס וועגען דענעמארק (טר. פון ווארשא) 8.30 דענישער נאציאנאלער קאנצערט 9.45 קאמעראלער קאנצערט פון ווארשא 10,20 : פליעטאן א.ט. „דאס פערפרוירענע לעבען" פון ד"ר יעזשי שפאקאווסקי טראנסמיסיע פון ווארשא, 10.35 "פ.א.ט" · מעטעאראלאגישער פאליציי און ספארט קאמוניקאטען ווי אויך טאנץ מוזיק פון ווארשא

פארשטעהער פון סאציאליסטישע ארגאניזאציעס אויף דער בעשולדיגונגס-באנק

אלע ווערען דורכ'ן געריכט פרייגעשפראכען

אין לאדזער קרייז-געריכט איז געלאפען פארגעקומען א גרויסער פאליטישער פראצעס, וועלכער ראט צוגעצויגען אן אינגעהויער גרויסען עולם.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זענען געזעסען פארשטעהער פון אייניגע פוילישע סאציאליסטישע ארגאניזאציעס: אפרים זעליעזר זעלמאנאוויטש פון „בונד" סערגיי נאסקאוויטש און לייבעל פרידמאן פון יוגענד-בונד „צוקונפט", הענריך מאכאוויטש פון דער פוילישער אר-בייטס-אינטערנאציאנאלע „פ.פ.ס." און נים-מאן שוואדד און ערווין מנס פון דער דייטשער סאציאליסטישער ארבייטער-פארטיי. אלעמען האט פארווארפען אן אנטי-מלוכה'שע קאמפאניע.

דער בעשולדיגונגס-אקט האט באשולדיגט די אנגעקלאגטע, אז פאר א יאהרען פארזאמלונג האבען זיי ארויסגעגעבען א געמיינזאמען אויפרוף, וואס האט גערופען צו אן'אלגעמיינעם שטרייק און האט ענטהאלטען לאזונגען נעגען מלחמה.

די אנגעקלאגטע האבען ערקלערט, אז דער אויפרוף איז געווען א לעגאלער. אין אלע לענדער זענען אין דערזעלבער צייט ארויסגעגעבען געווארען דורך די סאציאליסטען ענליכע נעגען-מלחמה-אויפרופען. אין אויפרוף זענען נישט געווען קיין שום אנטי-מלוכה'שע לאזונגען.

אנגעקלאגטע פון די אנגעקלאגטע, נימקאוויטש, פרידמאן און מאכאוויטש האבען געהאלטען און געריכט גרעסערע רעדעס, אין וועלכע זיי האבען ענטוויקעלט די שטעלונג פון די סאציאליסטען אין פערשידענע לענדער וועגען מלחמה.

אדוו. קעמפנער האט אין דער פערטיידיגונגס-רעדע זיך געשטיצט אויף די אויספיהרונגען פון די גרעסטע מלוכה-מענער אין איראפא, וועלכע זענען גע-נען קריג.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען א בעפרייאונגס-אורטייל.

———0§0———

10-פראצענטיגע הוספה

צו אלע רעגירונגס-שטייערן און שטעמפעל-אפצאהלען וועלען גענומען ווערען

די פינאנץ-מיניסטער איז בעפולמעכטיגט געווארען צו נעמען א 10-פראצענטיגע הוספה צו שטייערן, צו שטעמפעל-אפצאהלונגען, ווי אויך צו אלע שטייערן און שטעמפעל-אפצאהלען, וואס ווערען אריינ-געטראגען אין די פינאנץ-קאסעס. אדער וועלען איינגענומען ווערען דורך עקזע-קוציעס. בלויז פון לאקאל-שטייער און פון שטייער פון נישט-פערדינטע פעל-צער. פון פערמעגענס-שטייער, צאל-אפ-צאהלונגען און קאמונאלע צושלאגען וועלען די 10-פראצענטיגע צושלאגען נישט גענומען ווערען.

———

ליקווידירט דעם שטרייק

פון האנר-דרוקער פון טיכלער

(§) דער שטרייק פון די האנד-דרוקער'ס פון טיכלעך איז ליקווידירט גע-ווארען. די ארבייטער האבען מסכים גע-ווען אויף א 10-פראצענטיגע לוין-רע-דוקציע.

———

רעגיסטראציע אויף שטיצע

(מ) דער אונטערשטיצונגס-אמט בײם לאדזער מאגיסטראט טיילט מיט, אז פון מאנטאג דעם 9, מערץ וועט זיך אנהויבען די רעגיסטראציע אויף דער דריי-געדער שטיצע פון ארבייטסלאזע פאר'ן חודש מערץ. רעכט אויף שטיצע האבען ארבייטסלאזע, וואס האלטען אויס פאמיליעס. האבען גענאסען פון דער זעלבער שטיצע אין פעברואר אדער האבען אויסגעשעפט זייער רעכט אויף דער גע-זעצליכער שטיצע אין פעברואר ה. י. און זיי בעקומען נישט קיין שטיצע פון קראנקען-קאסע.

היינט, דינסטאג דארפען זיך רעגיס-טרירען די וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט

GHIJ-

KLŁ — מיטוואך

MNO — דאנערשטאג

PRS — פרייטאג

TUWZŻ — שבת

———

מען פעלשט רעצעפטען

כדי צובעקומען מארפיום

די לעצטע טעג זענען די לאדזער אפ-טייקען ממש געוואנען פארוואר-פען מיט רעצעפטען, אויסגעשטעלט דורך א גע-וויסען לאדזער ד"ר פ. אלע רעצעפטען האבען ענטהאלטען גרויסע באציעס פון מארפיום.

א צופאל האט געוואלט, אז איין אפטייק האט מען דערקענט, אז די אונ-טערשריפט פון ד"ר פ. איז נישט אזוי ווי ד"ר פ. שרייבט ווירקליך אונטער. די אפטייק האט זיך פערשטענדיגט מיט'ן דאקטאר און ער האט ערקלערט, אז לעצ-טענס האט ער בכלל קיין מארפיום-רע-צעפט נישט אויסגעשטעלט. דער ענין האט אנגעשפארט און אויספארשונגס-אמט, וועלכער וועט דעם געהיימניס-פולען בעלן אויפ'ן נארקאטישען מיטעל.

———

זוהן פעלשט די וועקסעל-אונטערשריפט פון זיין מוטער,

א טאכטער מאכט דאס זעלבע אויפ'ן פאטער'ס חשבון

(§) אין 1929 האט א טעכער פון פאדגורנא 28 געקויפט א'נאגציג ביי חיים שקלאראוויטש (פעטריק. 294) און איהם געגעבען א וועקסעל, אייגע-גשמען פון זיין מוטער עמיליא. דער וועקסעל איז פראטעסטירט געווארען און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז ר. האט געפעלשט זיין מוטער'ס אונטער-שריפט.

געכטען איז פערמשפט געווארען דער-כאר אויף 2 חדשים תפיסה.

געכטען איז אויך פארגעקומען א פראצעס נעגען, דער 24-יעהריגער אננא זעל-פאנט, וועלכער האט געפעלשט די אונ-טערשריפטען פון איהר פאטער מיכאל זעלפאנט פון קלעצק און מיט די געפעלש-טע וועקסלען געקויפט פאר 1204 זל. בא נוזאקטער בעי חנה לעכטמאן אויף ציגעל גאס 28.

דער פאטער האט אין געריכט ער-קלערט, אז ער האט די טאכטער בעפולמעכטיגט אויסצושטעלן וועקסלען אין זיין נאמען. דאכוועלכע ראט איך גע'טענה'ט דווא נעקלאגטע זי איז אבער לסוף פערמשפט געווארען אויף 3 חד-שים תפיסה.

———:0:———

פרייזען-פערביליגונג אין צוקערניעס

(ד) אין ווארשאווער ראטהויז איז נעווען פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען דער פרייזען-פערקלענערונג אין די צוקער-ניעס אויף 15—20 פראצענט, וועגען דעם צו משאסמעם און אנדערע זיס-קייטען וועלען ביליגער ווערען. דאפען רעצנירען די צוקערניקעס.

וואיעוואדע ארעסטירט

(ד) בעת א געשלעג אויף רעקאמשי-נער גאס איז שטארק צובלוטיגט געווא-רען א נעווויסער וואיעוואדע. ער איז ארעסלירט געווארען.

סטריקאוו אהן שטאט-געריכט

„דזשענניק אוסטאוו" פערעפענטליכט א פערארדנונג, לויט וועלכער דאס שטאט-געריכט פון סטריקאוו וועט אי-בערגעטראגען ווערען קיין גלאוונא.

נאכט דיזשורנע אין די אפטייקען

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: א. דאנצער זגיערזשער 57; ו. גראש-קאווסקי 11 ליסטאפאד 15, גארפיין פילסודסקי גאס 54, בארטאשעווסקי פיעט-ריקאווער 164 רעמביעלינסקי אנדזשעיא 26 שימאנסקי פשעדזאלניאנא 75.

קריסטליכע בעקערס פאגראמירן א יוד. בעקעריי

אינטערוועניז פון קאנסטאנטינער יודישע בעקער אין לאדזער סטאראסטווע

שבת-צונאכטס האבען קריסטליכע בע-קער-איינגעזעסענער פון קאנסטאנטין זיך ארײנגעריסען אין דער בעקעריי פון א יודישען בעקער און מיט שטעקענס און שטיינער צושלאגען דעם בעקעריי-בעזי-צער און זיין זוהן און דעמאלירט אלע איינריכטונגען. זיי האבען אויך א תל געמאכט פון געבעקס, וואס איז געווען גרייט צו רוקען און אויווען ארײן.

די אנפאלער האבען פאגראמירט די בעקעריי בײ זונטאג 6 פארטאגס. די סיבה דערפון איז, וואס די קריסטליכע בעקערס ווילען נישט, אז די יודען-בע-קער'ס זאלען שבת-צונאכטס נישט צו-גרייטען קיין געבעקס אויף זונטאג, ווען זיי רוהען.

נעכטען איז געקומען קיין לאדז א דע-לעגאציע פון די צוויי קאנסטאנטינער יודישע בעקער'ס און זיך געווענדעט צום בעקערצעך. דער „סטארשי" ה' שקלאוויש האט אינטערווענירט וועגען דעם אנפאל ביי דער סטאראסטווע. די סטאראסטווע האט פעראָרדענט די קאנסטאנטינער קריסטליכע בעקער'ס זיך צו בערוהיגען און נישט טשעפען זיך צו די יודישע בעקער'ס וועלכע לעבען אוצט אין טויט-שרעק.

———0§0———

נחומ'ל עפשטיין — י. מ. קראטקע

מיט א גרויסן כאר איז פיהארמאניע

די ידיעה, אז נחומ'ל עפשטיין, דער שטראמבערגער חזן י. מ. קראטקע מיט א גרויסען כאר וועלען דעם קומענדיגען פרייטאג, שבת דאוונען און דער פיל-הארמאניע, האט ארויסגערופען א גע-וואלדיגע פעראינטערעסירונג, ווייל די יעניגע, וועלכע זענען געווען אויף נחומ'לס קאנצערטען און האבען איהם, ווי אויך דעם חזן קראטקע געהערט זינ-גען, האבען זיך ארויסגעזאגט, אז נחומ'ל איז א וואונדערקינד, וועלכעס מען קען טרעפען איין מאל אין הונדערט יאהר. אויך דער חזן קראטקע איז א זינגער, וואס בעזיצט א ריזיגע שטימע, זינגט הארציג און געשמאק.

נאכקומענדיג די בויטעס פון עלטערן צו געבען זייערע קונדער און שולי-יוגענד די מעגליכקייט צו זיין אויפ'ן קאנצערט פון וואונדער-קינד נחומ'ל עפשטיין, וועט זונטאג דעם 15 מערץ 12 בײטאג אײנ-געארדענט ווערען אין פילהארמאניע א קאנצערט צו זעהר ביליגע פרייזען פון 75 גר. ביז 2 זל.. די בילעטען אויף דאוו-נען, ווי אויך דעם זונטאג'דיגען קאנצערט קען מען שוין בעקומען אין דער קאסע

———

די טעטיגקייט פון יודישע קרעדיט-קאסעס אין טערקיי

קאנסטאנטינאפאל. (יטא) די יודישע קרעדיט-קאסעס אין טערקיי, וואס זענען געגרינדעט געווארען ביי דער מיטהילף פון „דזשאינט", האבען פער-עפענטליכט זייער טעטיגקייטס-בעריכט פאר'ן יאהר 1930'

עס איז כאראקטעריסטיש, דאס בעת די לאמבארד-הלוואות זענען אין פער-גלייך מיט'ן יאהר 1929 בעדייטענד גע-שטיגען און זייער בילאנס דערגרייכט ביז 112.849 טערקישע פונט, זענען די אייגענטליכע קרעדיט-אפעראציעס בעדייטענד געפאלען צוליב דעם אלגעמיינעם שווערען ווירטשאפטליכען קריזיס. דער ריינער ריוח פון די יודישע שפאר-און לייה-קאסעס פאר'ן יאהר 1930 בע-טרעפט 4.496 פונט. חוץ דער צענטראלע אין קאנסטאנטינאפאל זענען טעטיג אפ-טיילונגען אין סמירנא און אדריאנאפאל.

———:0:———

געשטארבען א יודישער מעדיציז-פראפעסאר פון קאנסטאנטינאפאל

קאנסטאנטינאפאל (יטא) דא איז געשטארבען דער יודישער פראפע-סאר פון מעדיצינישען פאקולטעט אויף דעם אוניווערזיטעט אין קאנסטאנטינא-פאל, ד"ר חיים נעים עלנעקאווע, דער לייטער פון ארמענען פאספער-אינסטי-טוט.

אין דער לויה האבען זיך בעטייליגט דער וואלי פון קאנסטאנטינאפאל, פיל פראפעסארען און דעפוטאטען,

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער

— אין ווייסען זאל — „מאנטיפעל" זאכאדניא 43

קינסטלערישע לייטונג: מ. בראדערזאן.

נייער **ארדט**

היינט דינסטאג, דעם 10-טן מערץ 1 פארשטעלונג 9.15 אווענד

„יום-טוב אינדערוואכען"

אין 2 טיילען, 12 נומערן.

אין פראגראם: (1 פראלאג, 2) געמריינע בע, 3) שפאניעלע, 4) פריהלינג, 5) קאטערינקע, 6) א תפילה, 7) בלאטע יאשקע, 8) שנעלע בעלי מלאכות, 9) היגמער די קוליסען, 10) פרעים סמיט און סידרי קנע-פעל, 11) מענגלאג, 12) ס'גייט ווערען גוט

טעקסטען: מ. בראדערזאן, מ. בארדיר, מ. נארדעלמאן. מוזיק: ה. רובין און א. בײ-געלמאן. דעקאראציעס: י. ברוינער. פאנאש: ה. סהאקא. טענץ און פלאסטיק: ג. קרושובנא און מ. אלפערן. רעזשי: ש. דזשיגאן און י. שומאכער, מוזיק-לייטער: הערץ רובין. סאנפער.: דוד קאזשנאוער. ליכט-עפעקטען: יערזשאלימסקי, בינע-אינסטעקטאר מ. קאן.

אנסאמבל לויט'ן א. ב. פרויען: זיסעלע גירל, מרים דאלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מאשע פעטערמאן. מענער: ח. אלטמאן, שמיאל גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטל קאן, יעקב רײנגלאס, ישראל שומאכער יוסף שיפער.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 5 אווענד. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג.

פערשאלטען בלוט

גרויסער שפאנענדער ראמאן פון דער היינטיגער צייט

(171 פארטזעצונג)

— יא, הער אפיציער, דאס איז מיין שטארקסטער וואונש, און איך האף, אז לינא'ן וועט געלונגען צו בעווע-גען די געריכטע בארגענסע צו זאגען פאר מיר א גוט ווארט ביי איהר ברודער.

— יא, איהר וועט דעם פאסטען בעקומען. איך וועל דערפאר זארגען.

— א, הער אפיציער, ווען איהר וואלט געוואלט אזוי גוט זיין.

— איהר קענט זיך אויף מיר פערלאזען. איהר וועט קריגען דעם ערשטען גערטנער-פאסטען.

— א, הער אפיציער, איך וויים נישט...

— גוט, איך פאדער נישט קיין דאנק. איהר דארפט זיין בלויז געהארכזאם.

— בעפעהלט איבער מיר, הער לייטענאנט.

— נו, עס וועט זיך שוין מאכען א געלעגענהייט, ווען איהר וועט מיר קענען ארויסהעלפען א טובה. איך האב דאך שוין אייך ערקלערט, אז איך וועל די היינטיגע בעליידיגונג נישט אריבערטראגען שטיל. גראף גען מוז פיהלען די שטראף. איך רעכען אויף אייך.

דער גרדינאנס האט נישט געענטפערט.

— מיר וועלען נאך שפעטער רעדען דערוועגען. איהר האט געזעהן, אז געץ איז מיין ערגסטער פרײַנד.

— יא, דאס ווייס איך, הער אפיציער. איך האב היינט אין צווענד גערעדט מיט לינא'ן און איך האב זיך דער-וואוסט, אויף וואס פאר אנ'אופן גראף געץ אינטריגירט געגען אייך און געגען איער שוועסטער.

— וואס רעדט איהר ?—האט ערגאר געפרעגט.

— הער אפיציער, לינא האט מיר געזאגט, איך זאל עס אייך נישט זאגען. אבער דער היינטיגער אווענד האט מיך געוויזען, אז עס איז בעסער, איהר זאלט עס געוואהר ווערען.

— רעדט און זאגט מיר, וואס לינא האט אייך דער-צעהלט.

שמידט האט געפאלגט און האט איבערגעגעבען ער-גאר'ן דאס, וואס זיין געליבטע האט איהם דערצעהלט.

ערגאר איז געוואָרען זעהר בלאס. זיינע הענד האבען זיך צעטרייסלט. דער טעם איז שווער געגאנגען פון זיין ברוסט, זיינע אויגען האבען זיך ברייט געעפענט און זענען געווען ווי צוגעשמידט צום פנים פון דעם יונגען זעלנער.

אז שמידט איז ענדליך אוועקגעגאנגען, האט זיך פון איהם ארויסגעריסען א קרעכץ און איז א מאל געטון אויף זיין סאמעל און אומבעוועגליך געקוקט פאר זיך. די דאזיגע ידיעה איז געווען פאר איהם עפעס נייעס.

ער האט נישט געהאט קיין אהנונג וועגען די בעציהונגען פון זיין שוועסטער מיט דעם יעגער פעליקס און ער האט נישט געוואוסט, צי ער זאל גלויבען די ווערטער פון זיין ארדינאנס. דאס, וואס באראן דעלמאר האט זיך פלוצ-לינג צוריקגעהאלטען פון זיין שוועסטער, האט איהם בע-וואויגען אביסעל צו גלויבען.

אבער אנשטאט צו זיין בײַ זיך אויף זיין שוועסטער, האט ער זיין גאנצען כעס אויסגעלאזט צום גראף געץ.

פלוצלינג איז ער אויפגעשפרונגען, האט ארויסגעלאזט א קלינגענדיג געלעכטער און זיך געווענדעט צו שמידט'ן :

— זעהט איהר, וואס פאר א נישטיגער און געמיינער פערשוין עס איז דער דאזיגער געץ.

— יא, הער אפיציער, מיר דאכט זיך, אז דער הער גראף האט געזאגט ליגענער.

— געוויס האט ער געזאגט ליגענד ! איך האב נישט קיין שום מאטיוו צו שוינען דעם דאזיגען לומפ. איך וויל אויך נישט ארײנלאזען זיך מיט איהם אין אנ'ערהרליכען קאמף. דער ליגנער איז נישט מעהר ווערט, ווי מ'זאל איהם אוועקשיקען פון דער וועלט ! איהר דארפט שווייגען איבער דעם, וואס איהר האט געהערט. איהר האט אין דער האנד מיין כבוד און דעם כבוד פון מיין שוועסטער ! איך האף, אז איהר וועט וויסען, וואס צו טון. אויף מיין ווארט קענט איהר בויען. איהר וועט דעם פאסטען קריגען און היי'ראטען אייער לינא. אבער דאס וועט געשעהן, מוז געץ געמאכט ווערען אונשעדליך. א צווייט מאל וועט איהר נישט שטעהן ווי א גולם, ווען איך וועל האבען א קאנפליקט. נישט אמת ?

— געוויס, הער אפיציער ! איהר קענט רעכענען אויף מיר ! — האט שמידט געענטפערט.

— גוט, מיין ליבער !—האט גראף ערגאר געזאגט און האט קאלעגיאל דערלאנגט די האנד דעם זעלנער.

שמידט איז ארויס.

— איהר קענט איצט טרוימען פון אייער געליבטער און פון אייער שעהנער צוקונפט.

— א, הער אפיציער, איך דאנק אייך.

אז דער זעלנער איז ארויסגעגאנגען, האט ריינפעלד געגומען געהן א צייט אהין-און-צוריק איבער'ן צימער.

— ער איז עס אויך געווען דער, וואס האט מיר ביים באנקיר געווארפען א שטיין אין וועג. איצט וויל ער אויך קאליע מאכען מיין גוטען נאמען ביי דער באראנעסע דארא. עס איז גישטא צו פערלירען קיין צייט : מען מוז זיך בע-נוצען מיט רעוואלווער'ן ! און איצט — בעלא. אויך דא האט געץ ארײנגעשטעלט א פוס ! עס איז צייט, עס איז די העכסטע צייט מיט איהם א סוף צו מאכען ! נו, מיר וועלען זעהען, ווער עס וועט ארויסגעהן א זיגער פון דעם היינטי-גען קאנפליקט !

דאן איז גראף ערגאר ארײן אין זיין שלאף-צימער.

(פארטזעצונג קומט).

טעלעגו׳אמען

וועגען בעפרידיגען די רעל׳יגיעזע בעדערפענישען פון די יודישע ארעסטאנטען

לאנדאן. (יטא) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער קאנסערוואטיווער דעפוטאט כער בערטראם פעלי, אונטערפעלירט די רעגירונג, צי ווערען בעפרידיגט די רעליגיעזע בעדערפענישען פון די יודישע ארעסטאנטען אין אויב נישט, צי איז נייטיג די רעגירונג צו קאנצענטרירען די יודישע ארעסטאנטען אין איין תפיסה, כדי פאר זיי איינצוארדנען א שוהל א.

א. וו.

דער שטאטס-סעקרעטאר קליינעס האט געענטפערט, אז די דאזיגע ענינים ווערען געלעדיגט אין פערשטענדיגונג מיט די יודישע קערפערשאפטען און די רעגירונג איז גרייט צו בעהאנדלען די קאנקרעטע אנטראגען. די יודישע ארעסטאנטען ווערען גרופירט לויט׳ן עלטער און די אלגעמיינע קלאסיפיקאציע-כללים.

אראבישע נאטאבעלע רופען יודען קיין נצרת

ירושלים. (יטא) אין דער ירדישער אראבישער צייטונג „אל סאלאאם“, וואס ערשיינט אין ירושלים אונטער דער רעדאקציע פון ד״ר ניסים מאלאום, איז פערעפענטליכט געווארען א בריף פון 10 בעקאנטע מוזולמענישע און קריסטליכע אראבער, וועלכע לאדען איין 50 יודישע סוחרים און 50 אנדערע יודישע משפחות זיך צו בעזעצען אין נצרת. די אראבער ווענדען זיך צו דער „יודישער פערוואלטונג“ דורכצופיהרען דעם ווידער-אויפבוי פון נצרת און בעקעמפען די ארטיגע הענדלער און פראצענטניקעס, וועלכע עקספלאאטירען שרעקליך די גאנצע בעפעלקערונג. די פולמאכטיגע ווענדונגען צו דער מאכט נאך הולף זענען געבליבען אהן רעזולטאט, די אראבער בעטראכטען דעריבער די יודישע איינוואנדערונג אלס די איינציגע רעטונג פאר דער שטאט.

„מיר ווילען זיך נישט לאזען אפ-שרעקען — ווערט געזאגט אין אראבישען אפעל — דורך די לינקע און בעשולדיגונגען פון די לייט, וועלכע ווילען אונז פערשרייען אלס פערדעטער. מיר האבען געשוואוירען פאר גאט, פאר אונזער פאטערלאנד און געשיכטע צו פערוויקליכען אונזער פראגראם און הכנס מיט די אלגעמיינע אינטערעסען.“

די סבות פון ווירטשאפטליכען נידער-גאנג פון נצרת ווערען דורך די אראבישע נאטאבעלען געשילדערט אויף פאלגענדען אופן: 1) די ארטיגע סוחרים האבען נעבולדעט אזא מין קארטעל, כדי אויפצושרויפען די פרייזען און אויסנוצען אין דער העכסטער מאס די קאנסומענטען, 2) דער פראצענט-פוס פאר הלואות, וואס ווערט איינגעמאהנט מיט דער גאנצער אומבארמהערציגקייט דורך די חלפנים, בעטרעפט מינדעסטענס 100 פראצ., 3) קיין פרעמדע ווערען אין שטאט נישט ארייננעלאזט. דאס דירה-געלד איז דעריבער קאטאסטראפאל געפאלען.

„אין נאמען פון דער איינגעראנגעדער מעהרהייט פון גרונד- און הויז-בעזיצער, ווי אויך קאנסומענטען אין נצרת — ווערט געזאגט אין דעם אראבישען אפעל — ערקלערען מיר, אז מיר ווילען מיט פרייד בעגריסען א יודישע איינוואנדערונג. מיר שטיצען דעם סיסטעם פון געזעצמעסיגקייט און פערשטענדיגונג. מיר זענען שוין מיד פון דער הארטנע-קיגקייט פון די פראצענטניקעס און רעגירער, וועלכע פאדערן באיקאט-פאליטיק און פערדריגען האס“.

—OSO—

צווי גאסען איז גלובאק אויף די נעמען פון שלום אש און י. ל. פרץ

דאס „גלובאקער לעבען“ מעלדעט, אז אויף דער לעצטער זיצונג פון גלובאקער שטאט-ראט איז בעשלאסען געווארען אנ-צורופען צוויי גאסען — איינע אויפ׳ן נאמען פון שלום אש און די צווייטע — אויפ׳ן נאמען פון י. ל. פרץ.

כשר לפסח

די פרייד פון גרייטען זיך צום פסח

אונזערע פלייסיגע באבעס, מוטערס און טעכטער האבען שוין איצט אין זינען דעם גרויסען יום טוב פסח. דאס טייערע נעפעס וועט באלד ווידער שיינען אין נייעם גלאנץ און די אמת׳ע בעל׳הביתטע קויפט שוין היינט אויף פסח דאס כשר׳ע צערעס-פעטס.

די אויסארבייטונג פון צערעס געפינט זיך שטענדיג אונטער דער זארגפעלטיגסטער השגחה פון הרב שמחה פרענקעל מסקאווינא. 100%-טיג ריינער פלאנצען-פעטס איז ביי היינטיגען טאג דאס נויטוועדיגסטע אין יעדער כשר׳ער קיך. כשר׳ער צערעס איז גוט צום נוצען סיי אויף מילכיג, סיי אויף פליישיג. מיט צערעס איז דאס עסען זעהר לייכט צום פערדייען. דאס דאזיגע פעטס קאן זעהר לאנג ליגען און דאך בלייבען אזוי פריש, ווי אין טאג, ווען מען האט עם געקויפט.

צערעס

איז א 100%-טיג ריינער פלאנצען-פעטס.

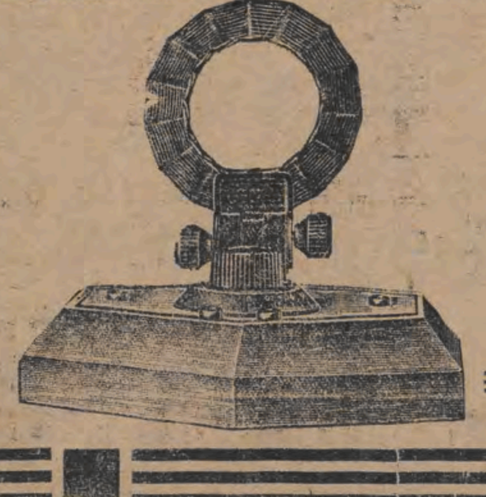

Słuchawki, detektory, głośniki, aparaty odbiorcze

oraz **części radjo-elektrotechniczne** poleca

Inż. Juljusz Hamer

6-go Sierpnia 1, telefon 188-58

Uwaga: ładowanie akumulatorów.

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב - וואלענע זיידענע טליתים כמו טערקישע, יאראסלאווער און קאלאמעער, ווי אויך אויסלענדישע, טליתים קטנים הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית.

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל ביי

א. ה. ציטרינאווסקי,

קאמיענגא 1, אין צווייטען טויער פארטער.

בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אנגענומען אלע טליתים צו וואשען.

אויסלאנד.

אנ׳ערנסטע פערזענליכקייט אין די רייפע יאהרען (הער אדער דאמע) מיט 100.000 מארק קאן האבען די געלעגענהייט צו בעטייליגען זיך אין א זעהר סאלידע אויסלענדישע אונטערנעהמונג. פולע זיכערהייט אין דאלאר-וואלוטע, פריי פון שטייערן. אויסלענדישע בירגער-רעכט קען ערווארבען ווערען. אפערטען פון ערנסטע אינטערעסאנטען אונטער ציפער „F 1177 K“ Pulicitas Kreuzlinguen (Schweiz).

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אנגעוועהטאגטע ענינים זאלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביורא

פעטריקאווער 17

2-טער הויף פארטער

דורכגאנג זאכאדניא 52, טעל. 148-79, וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס, קלויזעלעס און זא-בעזשיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען איז משך פון 24 שעה. אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רע-קורסען וועגען פעמער, וויזען און קא-מיסאריאט-זשאנדר, ווערשיער-אינקאסא אויף גאנץ פוילען און גאליציען ווערען פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פרייזן. שותפות-אקטען, סטאטוטען, איבערזעצען אינטערציזעס, אקטען, דאראוויזונעס אלערליי ספראדעס ווערען אנגענומען אדורכצופיהרען, עוועג-טועל מיט אנ׳ אדוואקאט.

די איינציגע סאכטער

פון **ישראל מאנעלא**

2-טער הויף פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, טעל. 148-79.

בעמ.: דאס ניי - „געבאקענע“ מאנעלא-ביורא אויפ׳ן ערשטען הויף האט נישט קיין שום שייכות מיט׳ן לאנג-עקזיסטירענדען ביורא, וואס געפינט זיך

אין צווייטען הויף פארטער

טעלעפאן 148-79

טוך- און קארט-לאגער

Sz Maroko, Łódź

נאוואמיעסקא 2 פראנט 1 שטאק טעל. 15948. עמפפעהלט צום פריהלינג און זומער-סעזאן א גרויסען אויס-וואהל פון די נייעסטע און בעסטע דאמען און מענער שטאפן

הלא חכמה תקרא ותבינה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך, אז תשכן בטח ושאנן, כי הלך בתום ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין ביורא

פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ׳ן ערשטען הויף פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95

האט זיך חערט פינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארגע האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, קלאוזולעס זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאנד ראזיעמטשי. ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. בעמ.: קלאוזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט אין משך פון 24 שעה.

מיט אכטונג **ד. מאנעלא,**

פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

(vertical:) ...טעלעפאן 124-95

גערוועזענער מיליטער-בעאמטער

ב. מאן,

פיעטריקאווער № 10

שרייבט און ערלעדיגט אלע מיליטער - ענינים.

הכנסת כלה ג״ק

מאכט בעקאנט, אז מיטוואך, כ״ט אדר תרצ״א 18/3 6 א זייגער נאכמיטאג צום 1-טען טערמין, ביי נישט גענוגענדער צאהל מיטגלידער 7 א זייגער נאכמיטאג צום 2-טען טערמין ביי יעדער צאהל מיטגלידער קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, פיעטריקאווער 33 די יעהרליכע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדע טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וועהלען א פאר-זיצענדער מיט 2 אסעסארען, 3) קאסע און טעטיגקייטס-בעריכט, 4) בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1931/32, 5) וועהלען פון א פערוואלטונג, קאנדידאטען מיט א רעוויזיאנס-קאמיסיע, 6) פריי פארשלאגען

די פערוואלטונג

א ווילדע

– אין –

ווישניאווא - גורא,

שולדען-ריין, מיט וואוינונגס-געביידעס, אייגענער וועלדער נאהנט פון אלגעמיינעם וואלד מיט 3 מארגעס לאנד אין צענטער פון זאפארט צו פערקויפען. פערמיטלער און רעפלעקטאנטען קענען זיך ווענדען אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט“ אונטער F. R.

דער ראדאשיצער רבי

הרה״ג ר׳ ישראל יוסף שליט״א

איז נעכטען מיטאג געקומען אויף די יאהר-צייט פון זיין פאטער הרה״צ זצללה״ה אויף וועלכע ער וועט זיין מיטוואך 11 פריה אויף דעם אוהל הקדוש, עס האבען איהם אפגע-ווארט ביי די באהן א גרויסער עולם חסידים און פון דארט איז ר׳ געפאהרען אין בע-גלייטונג פון די חסידים אויף זיין סטאנציע ברושעזשינער 15.

שייטלען

ביי מיר בעקומט מען גרייטע און בעשטעלטע שייטלען ביליג ווי אויך קעמען קאמיענגא 1, 2-טען טויער, 2-טער שטאק פראנט ווייסקאהל.

וויכטיג פאר דאמען!

נאר פאר **2.50** זל.

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען - היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבערארבייטע איך אויף גאנצליך ניי. געדענקט דעם אדרעס:

23 זאוואדזקא 23

אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.

בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויס-פערטיגונג - **50 פראצ.** ביליגער ווי איבעראל

„TOLA“

דאמען-סאמעטקעס

פון אלטע פילץ-היטען אינט אהצרשיר מיינער אדער דאמען-היט, מאך איך די שענסטע פאסאנס סאמעטקעס אין פיינסטער אויס-פיהרונג צו שפאט ביליגע פרייזען.

קינא

ZACHĘTA

זג׳יערזשער-גאס 26.

פון היינט ביז׳ן 18 מערץ איינשליסליך. א מיטרייסענד פילם-קונסט-ווערק, געשאפען אויפ׳ן פאן פון א רוסישען ראמאנס

„TRÓJKA“

דראמא פון אנ׳איינזאמער מענשליכער נשמה. הויפט-ראלען:

Olga Czechowa, H. A. Schlettow

מיט׳ן אנטייל פון א כאר.

אויסגעצייכנט. ארקעסטער אונטער לייטונג פון י. סטעפאנסקי. אנפאנג פון די סעאנסען אין די וואכען טעג 4 א זייגער נאכ-מיטאג. - שבת, זונטאג, און חגאות 12 א זייגער פארמיטאג. פרייזען ערמעסיגטע. דער זאל איז גוט געהייצט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע. אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.

קווארץ לאמפ-עלעקטרישע הייל-קאבינעט-קאסמעטיק

טעגליך פון 8 א זייגער פריה ביז 9 אוונט

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג

בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זלאטע

Dr. Niewiażski

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט

פאר סיפיליס, טריפער און מענער-שוועכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען אוי עלעקטרא-טעראפיע אנאליזען.

פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.

אנדזשעיא 5 טעל. 159-40

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5–9 אוו. זונטאג פון 9 ביז 1 א זייגער נאכמיטאג.

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגיעלניאנא 36

טעלעפאן 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט ווענערישע קראנק-הייטען און מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען.

נעמט אן פון 9–2, און פון 5–9 אוונט.

בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. M. ROZENTAL

ספעציאל-ארצט פאר אקושער און פרויען-קראנק קהייטען

11-טער ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 19

טעל. 223-34

נעהמט אן פון 4 א זייגער נאכמיטאג ביז 6 אוונט אין לעטשניצע „פאמאץ“, אלעקסאנדראווסקא 1, פון 1 א זייגער ביז 2 נאכמיטאג.

Dr. med. P. MARKOWICZOWA

ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע-קראנקהייטען

האט זיך איבערצויגען אויף די

Zawadzka 14, telef. 166-35

נעמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 4 ביז 8 אוו.

הייל-קאסמעטישער-קבינעט

Dr. M. GOLDFARB

זאוואדזקא 18, טעל. 15-193

הויט, האר און געשלעכטס-קראנקהייטען

Dr. L. PIKIELNY

UROLOG

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאז, אורין-קראנקהייטען

Nawrot 8. telefon 219-90

נעמט אן פון 7–4 אוונט

Dr. med. J. M. Barcinski

רענטגענ - אינסטיטוט הייצט בייזע געשווילסטען (ראק) רענטגען-פאטאגראפיעס און דורכלייכטונג פון אינסטיטוט און מאגען, וואוינונג פון פאציענט.

נעמט אן פון 8 – 5 אוונט.

11-טער ליסטאפאד 20. טעלעפאן 214-50

לעזט דאס „לאדזער טאגעבלאט“

אבאנאמענט-פרייז ... אנאנסען-פרייז ...

Redaktor-wydawca S. Hamburski

Nakładem: B. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 18.